

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA BUSINESS PLUS

§ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia „Business Plus” („OWU”), Polski Związek Motorowy Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna zwane dalej PZM, zawiera umowy ubezpieczenia („umowa”) z przedsiębiorcami, których łączna wartość mienia podlegającego ubezpieczeniu nie przekracza 10 mln zł oraz łączna wysokość osiągniętych obrotów nie przekracza 20 mln zł.

2. Umowa ubezpieczenia może zostać zawarta na cudzy rachunek.

§ 2. DEFINICJE

Użyte w OWU definicje (w porządku alfabetycznym) oznaczają:

1) AKTY TERRORU - wszelkie działania z użyciem siły, przemocą lub groźby użycia przemocą przez osobę lub grupę osób działających samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiejkolwiek organizacji bądź rządu w celach politycznych, ekonomicznych, religijnych, ideologicznych lub podobnych włączając zamiar wywarcia wpływu na rząd bądź zastraszenia społeczeństwa;

2) BUDOWLE - obiekty budowlane trwale związane z gruntem, nie będące budynkami, takie jak instalacje przemysłowe, wiaty, rurociągi, wieże, kominy, ogrodzenia, parkany lub garaże;

3) BUDYNKI - obiekty budowlane jedno lub wielokondygnacyjne trwale związane z gruntem, wydzielone z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadające fundamenty i dach, wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi;

4) CHOROBA PRZEWLEKŁA - choroba leczona stale lub okresowo w ciągu 24 miesięcy przed nieszczęśliwym wypadkiem;

5) DESZCZ NAWALNY - opad deszczu potwierdzony przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW), o współczynniku natężenia, co najmniej 4 według stosowanej przez IMiGW skali; w przypadku braku stacji pomiarowej w miejscu szkody, należy brać pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniu deszczu nawalnego;

6) DOZÓR - ochrona ubezpieczonego obiektu lub pomieszczenia przez osobę dorosłą, posiadającą określony zakres obowiązków, obejmujący zadania dotyczące sposobu zachowania i czynności w przypadku próby włamania;

7) DYM - produkt niepełnego spalania ciał stałych, cieczy i gazów, który nagle, niezgodnie z przeznaczeniem wydostał się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń paleniskowych, elektrycznych, grzewczych itp.; definicja obejmuje także szkody spowodowane przez dym powstały wskutek działania ognia;

8) FAŁA UDERZENIOWA - fala ciśnieniowa wytworzona przez ponadźwiękowy huk samolotu;

9) FRANSZYZA INTEGRALNA - ustalona w umowie ubezpieczenia kwota, do której wysokości PZM nie ponosi odpowiedzialności za jedną i wszystkie szkody w ubezpieczonym mieniu lub mieniu osób trzecich (w przypadku szkód z tytułu odpowiedzialności cywilnej) wynikłe z jednego zdarzenia; jeżeli łączna wysokość szkód wynikłych z jednego zdarzenia przekracza tę kwotę, odszkodowanie wypłaca się do wysokości poniesionych szkód bez potrącenia franszyzy integralnej;

10) FRANSZYZA REDUKCYJNA - ustalona w umowie ubezpieczenia kwota pomniejszająca łączne odszkodowanie za jedną i wszystkie szkody w ubezpieczonym mieniu lub mieniu osób trzecich (w przypadku szkód z tytułu odpowiedzialności cywilnej) wynikłe z jednego zdarzenia;

11) GRAD - opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;

12) GRAFFITI - rysunki lub napisy wykonane na przedmiocie ubezpieczenia;

13) HANDEL OBWOŻNY - sprzedaż detaliczna, przewożonego z miejsca na miejsce mienia, ze skrzyń, waliz lub bezpośrednio ze środka transportu;

14) HURAGAN - działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5 m/s, potwierdzone przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW); w przypadku braku stacji pomiarowej w miejscu szkody, należy brać pod uwagę stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania, świadczące wyraźnie o działaniu huraganu;

15) KOSZTY STAŁE DZIAŁALNOŚCI - koszty ponoszone niezależnie od wielkości wytwarzanej produkcji lub świadczonych usług:

a) koszty wynagrodzeń (wraz z narzutami),

b) koszty dzierżawy, wynajmu budynków lub lokali,

c) koszty dzierżawy, wynajmu, leasingu maszyn lub urządzeń,

d) koszty zużytej energii elektrycznej, gazu ziemnego, wody lub odprowadzenia nieczystości oraz centralnego ogrzewania,

e) koszty abonamentu za telefony stacjonarne;

16) KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM - dokonanie albo usiłowanie zaboru mienia z należycie zabezpieczonych pomieszczeń:

a) po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia lub otworzeniu wejścia przy użyciu narzędzi, albo podrobionego lub dopasowanego klucza, bądź klucza oryginalnego, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku,

b) przez sprawcę, który ukrył się w lokalu przed jego zamknięciem, jeżeli pozostawił ślady mogące służyć jako dowód jego potajemnego ukrycia,

c) w przypadku ubezpieczenia mienia w transporcie - dokonanie albo usiłowanie zaboru ładunku ze środka przewozu lub wraz ze środkiem przewozu (przy czym środek przewozu nie jest objęty ubezpieczeniem), po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia będącego częścią konstrukcji środka przewozu przy użyciu narzędzi albo podrobionego klucza, bądź oryginalnego klucza, w którego posiadanie sprawca wszedł wskutek włamania do innego pomieszczenia lub w wyniku rabunku;

17) LAWINA - gwałtowne zsuwanie lub staczanie mas śniegu, lodu lub kamieni ze stoków górskich;

18) LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI:

a) stanowią górną granicę odpowiedzialności PZM oraz ulegają zmniejszeniu o kwoty wypłaconych odszkodowań,

b) w ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej wypłata odszkodowania dotycząca zakresu ubezpieczenia objętego limitem odpowiedzialności powoduje redukcję limitu odpowiedzialności oraz sumy gwarancyjnej; wypłata odszkodowania dotycząca zakresu ubezpieczenia objętego sumą gwarancyjną:

i) nie powoduje redukcji limitu odpowiedzialności, jeżeli suma gwarancyjna pozostała po wypłacie odszkodowania jest wyższa od limitu odpowiedzialności,

ii) powoduje redukcję limitu odpowiedzialności, jeżeli suma gwarancyjna pozostała po wypłacie odszkodowania jest niższa od wysokości limitu odpowiedzialności; w takim przypadku wysokość limitu odpowiedzialności nie może być wyższa od sumy gwarancyjnej;

19) MATERIAŁY NIEBEZPIECZNE - materiały i przedmioty wybuchowe, gazy, ciekłe i stałe materiały zapalne, materiały samozapalne, materiały wytwarzające w zetknięciu z wodą gazy zapalne, materiały utleniające, nadtlenki organiczne, materiały trujące, materiały zakaźne,

materiały promieniotwórcze lub żrące, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 15 czerwca 1999 roku w sprawie przewozu drogowego materiałów niebezpiecznych (Dz. U. nr 57 poz. 608);

20) MASZYNY, URZĄDZENIA I WYPOSAŻENIE - wszelkie wykorzystywane przez Ubezpieczonego do prowadzonej przez niego działalności gospodarczej mienie ruchome, stanowiące środki trwałe lub niskocenne składniki majątku, a nie zaliczające się do pozostałych kategorii mienia;

21) MIEJSCE UBEZPIECZENIA - określone w umowie ubezpieczenia miejsce znajdujące się na terenie Rzeczypospolitej Polskiej pod adresem wskazanym w umowie ubezpieczenia;

22) MIENIE OSÓB TRZECICH - mienie znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego w celu wykonania usługi lub sprzedaży;

23) MIENIE PRACOWNICZE - mienie osobistego użytku pracowników Ubezpieczonego lub niezbędne do wykonywania czynności zawodowych, które zwyczajowo lub na żądanie pracodawcy znajduje się w miejscu pracy, z wyłączeniem wartości pieniężnych i biżuterii;

24) MIENIE RUCHOME - wykorzystywane do prowadzonej działalności mienie, takie jak maszyny, urządzenia, wyposażenie, środki obrotowe, mienie osób trzecich;

25) NAKŁADY INWESTYCYJNE - wydatki poniesione na remonty bieżące, kapitalne i adaptacyjne oraz na wykończenie wnętrz budynków lub pomieszczeń nie stanowiących własności Ubezpieczonego, ale wykorzystywanych przez niego do prowadzenia działalności gospodarczej;

26) NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK - nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w wyniku którego Ubezpieczony, niezależnie od swej woli, doznał trwałego uszczerbku na zdrowiu, rozstroju zdrowia lub zmarł;

27) OPROGRAMOWANIE LICENCJONOWANE - oprogramowanie chronione przepisami prawa autorskiego;

28) OSOBA BLISKA - małżonek, osoba pozostająca w konkubinacie, rodzeństwo, wstępni, zstępni, teściowie, zięciowie i synowie, ojczym, macocha, pasierbowie, przysposobieni i przysposabiający;

29) OSOBA TRZECIA - osoba nie będąca stroną umowy, która poniosła szkodę rzeczową lub osobową w związku z prowadzoną przez Ubezpieczonego działalnością lub posiadaniem przez niego mieniem;

30) OSUNIĘCIE SIĘ ZIEMI - nie spowodowane działalnością ludzką usuwanie się ziemi na stokach;

31) POLISA - dokument wystawiony przez PZM, który potwierdza zawarcie umowy ubezpieczenia;

32) POŻAR - ogień, który powstał bez przeznaczonego do tego celu paleniska lub przedostał się poza palenisko i rozprzestrzenił się o własnej sile;

33) POWÓDŹ - zalanie terenu w wyniku podniesienia się wody w korytach wód płynących lub stojących wskutek:

- a) opadów atmosferycznych,
- b) spływu wód po zboczach,
- c) topnienia kry lodowej,
- d) tworzenia się zatorów lodowych,
- e) piętrzenia się wód spowodowanego oddziaływaniem silnego wiatru;

34) PRODUKT - każda rzecz ruchoma sprzedana, wynajęta lub oddana do dystrybucji w innej formie przez lub na rzecz Ubezpieczonego. Za produkt nie uważa się: surowców naturalnych, krwi, organów wewnętrznych, towarów używanych, nieruchomości, produktów rolnych i hodowlanych, pochodzących z rybołówstwa i myślistwa;

35) PRZEDSIĘBIORCA - osoba fizyczna, osoba prawna (np. spółka

akcyjna, spółka z o.o.) lub jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną (np. spółka jawna, partnerska, komandytowa lub komandytowo-akcyjna), wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą; za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej;

36) PRZENOŚNY SPRZĘT ELEKTRONICZNY - przenośne telefony (komórkowe), laptopy, bimery, palmtopy, aparaty lub kamery cyfrowe;

37) PRZEPIĘCIE - indukcja prądu elektrycznego wywołana wyładowaniem atmosferycznym w sąsiedztwie miejsca ubezpieczenia, potwierdzonym przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMiGW);

38) PRZEWOŹNIK - przedsiębiorca uprawniony do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie transportu drogowego, nie będący Ubezpieczonym;

39) PRZEWRÓCENIE SIĘ DRZEW LUB ZAWALENIE BUDOWLI - utrata, zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia wskutek przewrócenia się drzew lub zawalenia budowli nie będących obiektami tymczasowymi lub przeznaczonymi do rozbiórki, spowodowanego oddziaływaniem na nie zdarzeń objętych ochroną ubezpieczeniową w ramach ubezpieczenia od ognia i innych zdarzeń losowych;

40) RABUNEK - zabór mienia lub przewożonego ładunku w celu przywłaszczenia, z użyciem przemocy na osobie lub groźby jej natychmiastowego użycia albo doprowadzeniem tej osoby do stanu nieprzytomności, bezbronności lub bezsilności;

41) ROZMROŻENIE ARTYKUŁÓW SPOŻYWCZYCH STANOWIĄCYCH ŚRODKI OBROTOWE - utrata przydatności do spożycia środków obrotowych, których właściwości naturalne nakazują przechowywanie ich w urządzeniach chłodniczych w temperaturze minus 18 stopni Celsjusza lub niższej na skutek ich zepsucia w wyniku podwyższenia temperatury przechowywania w urządzeniu chłodniczym będącej bezpośrednim następstwem:

a) uszkodzenia urządzenia chłodniczego, w którym przechowywane są ubezpieczone artykuły spożywcze, wskutek przepięcia;

b) przerwy w dostawie prądu elektrycznego przez zakład energetyczny trwającej nieprzerwanie co najmniej 2 godziny;

42) SZKODA - strata materialna wynikająca z utraty, uszkodzenia lub zniszczenia ubezpieczonego mienia, która powstała wskutek zdarzenia („wypadku”) objętego umową ubezpieczenia (szkoda rzeczowa) lub uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia albo śmierć wywołane zdarzeniem („wypadkiem”) objętym umową ubezpieczenia (szkoda osobowa);

43) ŚRODKI OBROTOWE - materiały, wytworzone lub przetworzone produkty gotowe lub znajdujące się w toku produkcji, półprodukty, towary i materiały nabyte w celu sprzedaży, przyjęte do przetworu lub obróbki;

44) TRANSPORT WŁASNY - transport mienia Ubezpieczonego dokonywany pojazdami stanowiącymi własność lub znajdującymi się w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego;

45) TRANSPORT OBCY - transport mienia Ubezpieczonego wykonywany przez przewoźnika;

46) TRWAŁY USZCZERBEK NA ZDROWIU - naruszenie sprawności organizmu polegające na trwałym uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia, powodujące upośledzenie czynności organizmu;

47) TRZĘSIENIE ZIEMI - wstrząsy skorupy ziemskiej wywołane przemieszczeniami mas skalnych w głębi Ziemi, wybuchami wulkanów

lub zapadaniem się stropów podziemnych jaskiń krasowych;

48) UBEZPIECZAJĄCY - przedsiębiorca lub inny podmiot działający na jego rzecz, zawierający umowę ubezpieczenia oraz zobowiązany do opłacenia składki;

49) UBEZPIECZENIE NA PIERWSZE RYZYKO - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia ustalana jest według wysokości prawdopodobnej maksymalnej straty, jaka może powstać wskutek jednego zdarzenia objętego zakresem ubezpieczenia;

50) UBEZPIECZENIE NA SUMY STAŁE - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia mienia należącego do Ubezpieczonego powinna odpowiadać jego całkowitej wartości; jeżeli ubezpieczeniu nie podlega całe mienie należące do Ubezpieczonego, Ubezpieczający zobowiązany jest dołączyć do umowy ubezpieczenia wykaz ubezpieczonego mienia wraz z określeniem jego wartości pod rygorem zastosowania zasady proporcji przy ustalaniu wysokości odszkodowania;

51) UBEZPIECZONY - przedsiębiorca, którego interes majątkowy został ubezpieczony; w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków - osoba fizyczna objęta ochroną ubezpieczeniową;

52) UDERZENIE PIORUNA - bezpośrednie odprowadzenie ładunku elektrycznego z atmosfery do ziemi przez ubezpieczone mienie;

53) UDERZENIE POJAZDU - uszkodzenie bądź zniszczenie ubezpieczonego mienia spowodowane bezpośrednim uderzeniem pojazdu mechanicznego nie należącego lub nie eksploatowanego przez Ubezpieczonego ani osoby, za które ponosi on odpowiedzialność lub z którymi pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, z wyłączeniem szkód w pojazdach, ich ładunku oraz ulicach i drogach;

54) UKOŃCZENIE DZIEŁA - prace, roboty lub inne czynności, które zostały zgodnie z umową o ich wykonanie zakończone przez Ubezpieczonego oraz odebrane przez zleceniodawcę;

55) UPADK STATKU POWIETRZNEGO - katastrofa bądź przymusowe lądowanie samolotu silnikowego, bezsilnikowego lub innego obiektu latającego, a także upadek jego części lub przewożonego ładunku, z wyłączeniem zrzutu paliwa;

56) UPRAWNIONY - osoba wskazana przez Ubezpieczonego do odbioru świadczenia z ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków na wypadek śmierci Ubezpieczonego; jeżeli Ubezpieczony nie wskazał Uprawnionego, świadczenie zostanie wypłacone członkom rodziny Ubezpieczonego w następującej kolejności: małżonkowi, dzieciom, rodzicom, innym spadkobiercom w kolejności wynikającej z dziedziczenia ustawowego;

57) URZĄDZENIA SYGNALIZACYJNO - ALARMOWE:

a) elektroniczne urządzenia wywołujące alarm lokalny (sygnalizacja świetlna, dźwiękowa),

b) elektroniczne urządzenia wywołujące alarm w jednostce policji, straży pożarnej lub agencji ochrony mienia,

c) elektroniczny system antywłamaniowy z podłączeniem do systemu dyskretnego ostrzegania oraz z włączeniem do akcji załóg patrolowo - interwencyjnych;

58) WANDALIZM - rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie ubezpieczonego mienia przez osobę trzecią;

59) WARTOŚĆ KSIĘGOWA BRUTTO - wartość mienia wynikająca z ewidencji księgowej, która zgodnie z ustawą o rachunkowości odpowiada wartości początkowej mienia, z uwzględnieniem przeszacowań;

60) WARTOŚCI PIENIĘŻNE - krajowe i zagraniczne znaki pieniężne, czek, weksle, akcje, obligacje i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę, nieobrobione złoto, srebro, platyna i pozostałe metale z grupy platynowców oraz nieoprawione kamienie szlachetne i perły;

61) WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA (NOWA) - wartość odpo-

wiadająca kosztom odtworzenia mienia do stanu nowego, lecz nie-ulepszonego, tj.:

a) w przypadku budynków i budowli - wartość odpowiadająca kosztom remontu lub odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, materiałów, technologii, konstrukcji i standardu wykończenia,

b) w przypadku maszyn, urządzeń i wyposażenia - wartość odpowiadająca kosztom naprawy, zakupu lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu oraz o tych samych bądź zbliżonych parametrach, z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu;

62) WARTOŚĆ RZECZYWISTA - wartość odtworzeniowa (nowa) pomniejszona o stopień zużycia technicznego;

63) WPROWADZENIE DO OBROTU - udostępnienie produktu osobie trzeciej w toku normalnej działalności gospodarczej prowadzonej przez Ubezpieczonego poprzez zawarcie umowy sprzedaży, najmu, leasingu lub jakiegokolwiek innej umowy; za chwilę wprowadzenia do obrotu uważa się faktyczne przekazanie produktu do używania, stosowania lub konsumpcji;

64) WYBUCH - zespół zjawisk towarzyszących szybkiemu przejściu z jednego stanu równowagi w drugi z jednoczesnym wyzwoleniem znacznej ilości energii; za wybuch uważa się także implozję polegającą na gwałtownym uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;

65) WYPADEK ŚRODKA TRANSPORTU - niezamierzone zderzenie się środka transportu z innymi pojazdami, przedmiotami, osobami lub zwierzętami znajdującymi się poza środkiem transportu, a także przewrócenie się środka transportu;

66) ZALANIE - szkoda powstała wskutek:

a) niezamierzonego i niekontrolowanego wydostania się wody, pary wodnej lub płynów z przewodów i urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, grzewczych lub technologicznych,

b) cofnięcia się wody lub ścieków z sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej,

c) wydostania się wody lub innej substancji z uruchamianej automatycznie instalacji gaśniczej, z wyłączeniem przypadków będących następstwem pożaru, prób naprawy, przebudowy, modernizacji instalacji lub budynku,

d) nieumyślnego pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach sieci określonych w ppkt a);

67) ZALEGANIE ŚNIEGU LUB LODU - bezpośrednie działanie ciężaru nagromadzonego śniegu lub lodu na elementy konstrukcji dachów bądź elementy nośne ubezpieczonych budynków lub budowli, powodujące uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia;

68) ZAPADANIE SIĘ ZIEMI - obniżenie poziomu terenu z powodu zawałania się naturalnych, pustych przestrzeni w głębi ziemi,

69) ZDARZENIE SZKODOWE - zdarzenie („wypadek“) objęte postanowieniami umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej powodujące powstanie szkody osobowej lub rzeczowej, w następstwie którego osobie trzeciej przysługuje wobec Ubezpieczonego roszczenie o naprawienie szkody.

§ 3. ZAKRES UBEZPIECZENIA

I. Umowa ubezpieczenia może obejmować:

1) ubezpieczenie mienia od ognia i innych zdarzeń losowych;

2) ubezpieczenie mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku;

3) ubezpieczenie od wandalizmu;

4) ubezpieczenie szyb i innych przedmiotów od stłuczenia;

5) ubezpieczenie sprzętu elektronicznego;

- 6) ubezpieczenie kosztów stałych działalności;
  - 7) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej;
  - 8) ubezpieczenie mienia w transporcie (w formie klauzuli umownej);
  - 9) ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków (w formie klauzuli umownej).
2. Warunkiem zawarcia umowy ubezpieczenia jest ubezpieczenie budynków, budowli, nakładów inwestycyjnych lub mienia ruchomego od ognia i innych zdarzeń losowych.
3. W przypadku ubezpieczenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, umowa może zostać zawarta w jednym, wybranym przez Ubezpieczającego, wariantach ubezpieczenia:
- 1) PODSTAWOWYM;
  - 2) STANDARDOWYM;
  - 3) LUKSUSOWYM.
4. W przypadku ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych do zakresu ochrony ubezpieczeniowej może zostać włączone ubezpieczenie kosztów stałych działalności lub ryzyko rozmożenia artykułów spożywczych stanowiących środki obrotowe, z zastosowaniem zwyczajki składki.
5. Warunkiem koniecznym zawarcia umowy ubezpieczenia w zakresie ubezpieczenia kosztów stałych działalności jest prowadzenie przez Ubezpieczonego co najmniej ewidencji przychodów i rozchodów.
6. PZM zwraca faktycznie poniesione, uzasadnione i udokumentowane koszty:
- 1) ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, jeżeli zastosowane środki były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne - w granicach sumy ubezpieczenia;
  - 2) usunięcia pozostałości po szkodzie - do wysokości 10% ustalonej wysokości odszkodowania, w granicach sumy ubezpieczenia.
7. Ubezpieczone mienie objęte jest również ochroną od szkód powstałych wskutek akcji ratowniczej lub gaśniczej, wyburzenia lub odgruzowania prowadzonych w związku z wystąpieniem zdarzeń objętych zakresem ubezpieczenia określonym w umowie.

§ 4. WYŁĄCZENIA GENERALNE

1. PZM wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający albo osoba, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, wyrządziła szkodę umyślnie. Jeśli szkoda powstała wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, PZM wolne jest od odpowiedzialności, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.
2. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek zasady określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.
3. Ponadto zakres ochrony ubezpieczeniowej nie obejmuje szkód:
- 1) wyrządzonych wskutek niewykonania dozoru ubezpieczonych przedmiotów, jeżeli obowiązek dozoru wynikał z przepisów lub jeżeli dozór był warunkiem ubezpieczenia;
  - 2) powstałych wskutek usiłowania popełnienia lub popełnienia przestępstwa lub samobójstwa przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego (w przypadku umowy na cudzy rachunek) bądź osobę, z którą pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym;
  - 3) powstałych wskutek wszelkich następstw wojny, inwazji, wrogich działań obcego państwa, działania o charakterze wojennym (niezależnie od tego, czy wojna została wypowiedziana, czy nie) wojny domowej, rebelii, rewolucji, powstania, rozruchów, strajku, lokautu, aktów sabotażu, zamieszek wewnętrznych, wojskowego lub cywilnego zamachu stanu, zorganizowanych działań lub działań w złym zamiarze osób działających w imieniu lub w powiązaniu z organizacjami poli-

- tycznymi, spisku, konfiskaty, rekwizycji, zajęcia, zniszczenia lub uszkodzenia z nakazu organów sprawujących władzę; w przypadku ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków ochroną ubezpieczeniową są objęte wypadki powstałe podczas obrony własnej lub udzielania pomocy osobom znajdującym się w niebezpieczeństwie;
- 4) powstałych w związku z aktami terroru;
- 5) powstałych wskutek wszelkich następstw reakcji jądrowej, promieniowania jądrowego lub skażenia promieniotwórczego;
- 6) górniczych, w rozumieniu prawa górniczego oraz powstałych w związku z prowadzonymi robotami ziemnymi;
- 7) w postaci utraconych zysków oraz poniesionych strat wynikających z niemożności zrealizowania wskutek zajścia zdarzenia objętego ubezpieczeniem zobowiązań lub umów;
- 8) powstałych wskutek straty pośredniej jakiegokolwiek rodzaju związanej z jakąkolwiek odpowiedzialnością prawną np. utratą korzyści;
- 9) powstałych w oszkleeniu zainstalowanym w pojazdach;
- 10) powstałych w ubezpieczonym mieniu, jeżeli budynki, w których Ubezpieczony prowadzi działalność gospodarczą były wyłączone z eksploatacji przez okres dłuższy niż 30 dni, chyba że fakt ten został zgłoszony pisemnie oraz przyjęty przez PZM;
- 11) powstałych w artykułach przeterminowanych lub wycofanych z obrotu przed powstaniem szkody;
- 12) powstałych w mieniu nielegalnie wprowadzonym na polski obszar celny;
- 13) powstałych wskutek decyzji właściwych władz, uniemożliwiającej bądź opóźniającej odtworzenie zniszczonego mienia albo dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.

§ 5. ŚRODKI BEZPIECZEŃSTWA

1. Ubezpieczone mienie uważa się za należycie zabezpieczone, jeżeli spełnione zostały następujące minimalne środki bezpieczeństwa:
- 1) w przypadku ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych mienie winno być zabezpieczone zgodnie z przepisami o ochronie przeciwpożarowej;
  - 2) w przypadku ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku oraz ubezpieczenia sprzętu elektronicznego:
    - a) konstrukcja ścian, sufitów, podłóg i dachów pomieszczeń:
      - i) ubezpieczone mienie powinno znajdować się w budynkach o trwałej konstrukcji,
      - ii) ściany, sufity, podłogi i dachy pomieszczeń powinny być wykonane z materiałów odpornych na zniszczenie lub wyważenie za pomocą prostych, ogólnie dostępnych narzędzi,
      - iii) pomieszczenia wykonane w całości lub w części z siatki drucianej lub z innych konstrukcji ażurowych, a także z brezentu i powłok z tworzyw sztucznych (np. budowle pneumatyczne, tunele foliowe, namioty) nie są uważane za pomieszczenia należycie zabezpieczone,
      - iv) jeżeli pomieszczenie, w którym znajduje się ubezpieczone mienie, jest połączone drzwiami, oknem lub innym otworem z pomieszczeniem nie objętym ochroną ubezpieczeniową przez PZM, otwory te powinny być zabezpieczone w sposób opisany w ppkt b i c albo zamurowane co najmniej na grubość jednej cegły;
    - b) zabezpieczenie okien i innych otworów zewnętrznych:
      - i) wszystkie okna i inne zewnętrzne oszklone otwory w pomieszczeniach powinny być właściwie osadzone i zamknięte, a ich stan techniczny musi zapewniać trwałe zamocowanie zamków w taki sposób, aby nie było możliwości ich wypchnięcia bez wyłamania,
      - ii) okna i inne zewnętrzne otwory pomieszczeń znajdujących się w piwnicach, suterrenach i na parterach powinny być na całej

powierzchni zabezpieczone kratami, roletami antywłamaniowymi, żaluzjami antywłamaniowymi, szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie (klasa odporności co najmniej P3 wg klasyfikacji Instytutu Mechaniki Precyzyjnej) lub okiennicami w sposób uniemożliwiający dokonanie kradzieży bez włamania,

iii) wymogi określone w ppkt ii) mają zastosowanie również w odniesieniu do okien i innych zewnętrznych otworów pomieszczeń znajdujących się na wyższych kondygnacjach, do których jest dostęp z położonych pod nimi lub obok nich przybudówek, balkonów, tarasów lub dachów,

iv) kraty, rolety antywłamaniowe, żaluzje antywłamaniowe oraz okiennice powinny być prawidłowo osadzone i zamknięte,

v) wymogi określone w ppkt ii) - iv) mogą zostać zniesione w obiektach, w których ustanowiono stały dozór oraz w obiektach zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe lub monitoring, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki;

c) konstrukcja i zabezpieczenie drzwi zewnętrznych:

i) wszystkie drzwi zewnętrzne w pomieszczeniach, w których znajduje się ubezpieczone mienie powinny być w należyłym stanie technicznym oraz tak skonstruowane, osadzone i zamknięte, aby ich wyłamanie lub wyważenie nie było możliwe bez użycia siły lub narzędzi, a otwarcie - bez użycia podrobionych lub dopasowanych kluczy,

ii) drzwi zewnętrzne powinny być zamknięte na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe albo dwie kłódki bezkabląkowe zawieszane na oddzielnych skoblach, albo jeden zamek atestowany,

iii) jeżeli drzwi zewnętrzne są wyposażone w jeden zamek wielozastawkowy lub jedną kłódkę bezkabląkową, brak drugiego zamka lub kłódki może zostać zastąpiony przez zainstalowanie urządzeń sygnalizacyjno-alarmowych lub monitoringu bądź ustanowienie stałego dozoru, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki,

iv) drzwi oszklone, poza wymogiem zamknięcia na co najmniej dwa zamki wielozastawkowe, dwie kłódki bezkabląkowe albo jeden zamek atestowany, powinny być na powierzchni oszklonej zabezpieczone kratami, roletami antywłamaniowymi, żaluzjami antywłamaniowymi, szybami o zwiększonej odporności na przebicie i rozbicie (klasa odporności co najmniej P3 wg klasyfikacji Instytutu Mechaniki Precyzyjnej) lub okiennicami stalowymi w sposób uniemożliwiający dokonanie kradzieży bez włamania,

v) drzwi oszklone nie mogą być zaopatrzone w zamki, które można otworzyć bez klucza, przez otwór wybity w szybie,

vi) przy drzwiach dwuskrzydłowych, jedno skrzydło powinno być unieruchomione przy pomocy zasuw u góry i u dołu, zamykanych od wewnątrz,

vii) wymogi określone w ppkt iv) mogą zostać zniesione w obiektach, w których ustanowiono stały dozór oraz w obiektach zaopatrzonych w czynne urządzenia sygnalizacyjno-alarmowe lub monitoring, za które w takim przypadku nie będą przysługiwały zniżki;

d) konstrukcja zamków, kłódek i uchwyty:

i) wymogi właściwego zabezpieczenia drzwi, krat, rolet, żaluzji lub okiennic spełniają w szczególności zamki wielozastawkowe i kłódki bezkabląkowe; w uzasadnionych przypadkach po dokonaniu oceny ryzyka, PZM może zezwolić na zastąpienie zamków wielozastawkowych lub kłódek bezkabląkowych kłódkami kabląkowymi; kabląk kłódki powinien być wykonany ze stali hartowanej, a otwór w kabląku musi być tak dopasowany do rozmiarów urządzenia zamykającego, aby nie było możliwości wsunięcia narzędzia pomiędzy kabląk a osłonę,

ii) obudowa kłódek zabezpieczających drzwi, kraty, rolety, żaluzje lub okiennice powinna być całkowicie zamknięta,

iii) uchwyty do mocowania kłódek powinny być wykonane z płaskownika przymocowanego na stałe do drzwi lub krat w sposób uniemożliwiający jego oberwanie, ukręcenie lub obcięcie bez zastosowania specjalnych narzędzi w tym celu; grubość płaskownika i otwór do wprowadzenia kabląka lub bolca powinien odpowiadać parametrom kłódki; w przypadku powstawania na kabląku wolnego miejsca należy wypełniać je tulejką dystansową lub specjalną wkładką wypełniającą,

iv) zamki szyfrowe - mechaniczne i elektroniczne, nie stanowią podstawowego zabezpieczenia drzwi zewnętrznych ubezpieczonego obiektu;

e) zabezpieczenie kluczy:

i) klucze oryginalne lub zapasowe do pomieszczenia, w którym znajduje się ubezpieczone mienie powinny być przechowywane w sposób chroniący je przed kradzieżą i uniemożliwiający dostęp do nich osobom nieuprawnionym,

ii) w razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczony zobowiązany jest niezwłocznie zmienić zamki na swój koszt;

f) zabezpieczenie pojazdów stanowiących środki obrotowe lub mienie osób trzecich:

i) w przypadku ubezpieczenia pojazdów samochodowych i mechanicznych stanowiących środki obrotowe Ubezpieczonego lub mienie osób trzecich, za należyte zabezpieczenie uważa się również parking pod stałym dozorem, ogrodzony parkanem, siatką drucianą lub płotem i oświetlony w porze nocnej,

ii) wewnątrz pojazdów nie mogą znajdować się kluczyki od stacyjek zapłonowych, a wszystkie drzwi powinny być zamknięte na zamek fabryczny; kluczyki powinny być przechowywane w taki sposób, aby dostęp do nich miały tylko osoby upoważnione,

iii) wjazd na parking powinien być zabezpieczony w sposób uniemożliwiający wyjazd pojazdem mechanicznym przez osobę nieuprawnioną;

g) zabezpieczenie wartości pieniężnych podczas przechowywania i transportu:

i) wartości pieniężne powinny znajdować się w pomieszczeniach zabezpieczonych w sposób określony w niniejszych ogólnych warunkach ubezpieczenia, a ponadto w schowku (schowkach) odpowiadającym wymogom technicznym określonym w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne,

ii) wymogi techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad i wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne obowiązują także w odniesieniu do zabezpieczenia wartości pieniężnych podczas transportu;

3) w przypadku ubezpieczenia mienia w transporcie:

a) Ubezpieczony jest zobowiązany ze szczególną starannością zabezpieczyć pojazd przed kradzieżą z włamaniem,

b) postoje na trasie przewozu muszą odbywać się na parkingach strzeżonych lub na parkingach niestrzeżonych usytuowanych przy stacjach benzynowych, restauracjach, barach, motelach lub hotelach, pod warunkiem że znajdują się one na trasie przejazdu.

2. W razie nie dopełnienia przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) któregokolwiek

z wymienionych obowiązków, o których mowa w ust. 1, jeżeli miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody, PZM może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części.

3. W przypadku zaistnienia uzasadnionych okoliczności uniemożliwiających zastosowanie obowiązującego minimum zabezpieczeń, PZM może na podstawie dokonanej oceny ryzyka ustalić indywidualne warunki zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem.

§ 6. SUMA UBEZPIECZENIA

1. Suma ubezpieczenia (suma gwarancyjna) ustalona przez Ubezpieczającego oraz wskazana w polisie stanowi górną granicę odpowiedzialności PZM.

2. Suma ubezpieczenia jest ustalana według wartości ubezpieczonego mienia (nie dotyczy ubezpieczeń zawieranych w systemie na pierwsze ryzyko), bez uwzględnienia podlegającego odliczeniu podatku od towarów i usług (VAT). Pomniejszenia o podatek od towarów i usług (VAT) nie stosuje się, jeżeli Ubezpieczonemu nie przysługuje prawo do obniżenia kwoty należnego podatku o podatek naliczony lub prawo do zwrotu różnicy podatku VAT.

3. Postanowienie ust. 2 nie ma zastosowania do ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

4. Sumę ubezpieczenia ustala się według następujących wartości:

1) dla maszyn, urządzeń, wyposażenia, budynków i budowli - według wartości odtworzeniowej (nowej), księgowej brutto lub wartości rzeczywistej;

2) dla środków obrotowych - według najwyższej wartości mienia przewidywanej w okresie ubezpieczenia odpowiadającej cenie zakupu lub kosztom wytworzenia;

3) dla mienia osób trzecich - według wartości rzeczywistej bez uwzględnienia prowizji lub marży;

4) dla nakładów inwestycyjnych - według wartości odtworzeniowej (nowej) odpowiadającej wydatkom na remonty kapitalne i adaptacyjne oraz na wykończenie wnętrza.

5. Jeżeli suma ubezpieczenia (mienia ruchomego, nakładów inwestycyjnych, budynków i budowli) określona w umowie ubezpieczenia jest niższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia w dniu powstania szkody (niedobezpieczenie), to wysokość odszkodowania ulega zmniejszeniu w takiej proporcji, w jakiej suma ubezpieczenia tego przedmiotu pozostaje do jego wartości w dniu powstania szkody (zasada proporcji).

6. Zasady proporcji nie stosuje się, jeżeli wartość ubezpieczonego mienia nie przekracza 120% zadeklarowanej sumy ubezpieczenia.

7. Postanowienia ust. 5 i 6 mają zastosowania wyłącznie w przypadku ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych.

8. Jeżeli suma ubezpieczenia mienia ruchomego, nakładów inwestycyjnych, budynków i budowli jest wyższa od wartości przedmiotu ubezpieczenia w dniu powstania szkody (nadubezpieczenie), PZM odpowiada tylko do jego wartości w dniu powstania szkody.

9. Suma ubezpieczenia nie ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania, gdy wysokość odszkodowania wypłaconego za pojedynczą szkodę nie przekracza 5% sumy ubezpieczenia dla danego rodzaju mienia.

10. Jeżeli kwota wypłaconego odszkodowania przekroczy 5% sumy ubezpieczenia dla danego rodzaju mienia, suma ubezpieczenia ulega zmniejszeniu o kwotę wypłaconego odszkodowania.

11. Ubezpieczający za zgodą PZM oraz po opłaceniu dodatkowej składki może podwyższyć sumę ubezpieczenia do poprzedniej wysokości.

12. Postanowienia ust. 9 i 10 nie mają zastosowania do ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenia mienia w transporcie.

13. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczający nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.

§ 7. SYSTEM UBEZPIECZENIA

1. Umowa ubezpieczenia zawierana jest w systemie na sumy stałe z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności określonych dla poszczególnych rodzajów ubezpieczeń.

2. Postanowienie ust. 1, nie ma zastosowania do ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, ubezpieczenia od wandalizmu, ubezpieczenia sprzętu elektronicznego, ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia, ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków oraz ubezpieczenia mienia w transporcie.

3. Umowa ubezpieczenia mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku, ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia oraz ubezpieczenia mienia w transporcie zawierana jest w systemie ubezpieczenia na pierwsze ryzyko.

§ 8. SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

1. Wysokość składki ustalana jest na podstawie taryfy stawek obowiązującej w dniu zawarcia umowy lub w szczególnych wypadkach na podstawie indywidualnej oceny ryzyka, z uwzględnieniem rodzaju prowadzonej działalności gospodarczej oraz ubezpieczonego mienia, sumy ubezpieczenia (sumy gwarancyjnej), wysokości obrotów, zakresu ubezpieczenia, długości okresu ubezpieczenia, wysokości i rodzaju franszyzy, rodzaju zastosowanych zabezpieczeń, dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia oraz formy płatności składki.

2. Składka opłacana jest jednorazowo jednocześnie z zawarciem umowy, chyba że w polisie określono inny sposób i termin opłacenia składki.

3. Na wniosek Ubezpieczającego płatność składki może zostać rozłożona na raty. Terminy płatności i wysokość rat określone są w polisie.

4. Jeżeli zapłata dokonywana jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego, składkę uznaje się za zapłaconą z chwilą wpływu na rachunek PZM.

§ 9. ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

1. Umowę zawiera się na podstawie informacji podanych w polisie i jej załącznikach.

2. PZM może zwrócić się do Ubezpieczającego o dodatkowe informacje, uzależniając zawarcie umowy od ich dostarczenia oraz treści.

3. Umowę zawiera się na 365 dni („okres roczny”), o ile strony nie umówiły się inaczej.

4. Zawarcie umowy PZM potwierdza polisą.

§ 10. POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Odpowiedzialność PZM rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, o ile strony nie umówiły się inaczej.

2. W przypadku niedokonania wpłaty składki lub jej pierwszej raty w oznaczonym terminie, PZM może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała nie zapłacona składka.

3. Jeżeli Ubezpieczający nie zapłacił w terminie wymagalnej kolejnej raty składki, PZM wezwie Ubezpieczającego na piśmie do jej zapłaty, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem ustania odpowiedzialności z umowy ubezpieczenia. Jeżeli pomimo otrzymanego wezwania do zapłaty wymagalnej raty składki Ubezpieczający nie dokona jej zapłaty, odpowiedzialność PZM ustaje, a umowa ulega rozwiązaniu z końcem okresu, za który przypadała zapłacona rata składki.

4. Nowe lokalizacje objęte są automatycznie ochroną ubezpieczeniową, w granicach obowiązujących sum ubezpieczenia, sum gwarancyjnych lub limitów odpowiedzialności, od momentu przejścia ryzyka na Ubezpieczonego, jeżeli zakres wykonywanej w nich działalności nie wykracza poza opis ryzyka podany w umowie oraz pod warunkiem pisemnego powiadomienia PZM o tym fakcie wraz z aktualizacją sum ubezpieczenia lub limitów odpowiedzialności w terminie 7 dni od dnia przejścia posiadania przez Ubezpieczonego. W przypadku braku powiadomienia PZM w powyższym terminie, odpowiedzialność PZM w stosunku do nowych lokalizacji ustaje z jego upływem.

5. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie szkód spowodowanych powodzią powstaje po upływie 14 dni od dnia zawarcia umowy (karencja). Karencji nie stosuje się w przypadku nieprzerwanej kontynuacji ubezpieczenia.

6. Odpowiedzialność PZM kończy się z chwilą:

- 1) zakończenia okresu ubezpieczenia;
- 2) końca okresu, za który przypadała zapłacona rata składki, o którym mowa w ust. 3;
- 3) odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania;
- 4) wypłaty odszkodowania lub odszkodowań w łącznej wysokości równej sumie ubezpieczenia (sumie gwarancyjnej).

7. W przypadku zbycia przedmiotu ubezpieczenia na inną osobę, prawa z umowy przysługujące zbywcy przedmiotu ubezpieczenia przechodzą na nabywcę pod warunkiem, że nabywca uzyska pisemną zgodę PZM na przejście tych praw. W przypadku wyrażenia zgody PZM na przejście praw z umowy, na nabywcę przechodzą także obowiązki z umowy obciążające zbywcę. Nabywca zobowiązany jest powiadomić PZM o nabyciu przedmiotu ubezpieczenia w terminie 3 dni od daty zdarzenia powodującego zbycie przedmiotu ubezpieczenia.

8. Jeżeli nabywca nie zawiadomił PZM o fakcie nabycia przedmiotu ubezpieczenia w terminie określonym w ust. 7, umowę w stosunku do tego przedmiotu uważa się za wygasłą z chwilą jego przejścia na nabywcę.

§ 11. ODSTĄPIENIE OD UMOWY I ROZWIĄZANIE UMOWY

1. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia, w terminie 30 dni, a w przypadku gdy Ubezpieczający jest przedsiębiorcą, w terminie 7 dni, od dnia jej zawarcia.

2. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w którym PZM ponosiło odpowiedzialność.

3. Umowa może być rozwiązana w drodze pisemnego wypowiedzenia:

- 1) przez każdą ze stron w ciągu miesiąca od daty wypłaty odszkodowania lub daty doręczenia Ubezpieczającemu odmowy wypłaty odszkodowania, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia;

2) przez PZM ze skutkiem natychmiastowym:

a) w razie stwierdzenia rażących zaniedbań w zabezpieczeniu przedmiotu ubezpieczenia,

b) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczający lub jego przedstawiciel zataił przed PZM informacje, o które PZM zapytywał przed zawarciem umowy;

c) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczony zataił przed PZM informacje, o które PZM zapytywał przed zawarciem umowy, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy.

4. W przypadku odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania przez którąkolwiek ze stron, składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia podlega zwrotowi.

5. Wysokość należnej do zwrotu składki ustala się w kwocie wyliczonej proporcjonalnie do długości niewykorzystanego okresu ubezpieczenia, przy czym każdy rozpoczęty dzień ubezpieczenia traktuje się jako pełny.

6. Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli:

1) PZM wypłacił, przed datą rozwiązania umowy, odszkodowanie lub odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia (sumie gwarancyjnej);

2) PZM jest zobowiązany do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wypłata odszkodowania spowoduje wyczerpanie (konsumpcję) sumy ubezpieczenia (sumy gwarancyjnej);

3) PZM jest zobowiązany do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości odpowiadającej pełnej wartości przedmiotu ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD OGNIĄ I INNYCH ZDARZEŃ LOSOWYCH

§ 12. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być określone w umowie ubezpieczenia oraz stanowiące własność lub znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego:

1) budynki, budowle lub nakłady inwestycyjne;

2) mienie ruchome;

3) wartości pieniężne;

4) mienie pracownicze.

2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, objęte jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 15.

§ 13. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Zakres ubezpieczenia obejmuje szkody powstałe wskutek:

1) deszczu nawalnego;

2) dymu;

3) fali uderzeniowej;

4) gradu;

5) huraganu;

6) lawiny;

7) osunięcia się ziemi;

8) pożaru;

9) przepięcia;

10) przewrócenia się drzew lub zawalenia budowli;

11) trzęsienia ziemi;

12) uderzenia pioruna;

13) uderzenia pojazdu;

- 14) upadku statku powietrznego;
- 15) wybuchu;
- 16) zalania;
- 17) zalegania śniegu lub lodu;
- 18) zapadania się ziemi.

2. Po opłaceniu dodatkowej składki ochroną ubezpieczeniową mogą zostać objęte szkody powstałe wskutek:

- 1) powodzi;
  - 2) rozmrożenia artykułów spożywczych stanowiących środki obrotowe.
3. Ponadto zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje szkody powstałe z winy umyślnej lub rażącego niedbalstwa, o ile nie zostały one spowodowane przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego (w przypadku umowy na cudzy rachunek) bądź ich reprezentantów, za których uważa się:
- 1) w przypadku przedsiębiorstw państwowych - dyrektora, jego zastępców, zarządcę lub pełnomocników uprawnionych do składania i przyjmowania oświadczeń woli w imieniu Ubezpieczającego bądź Ubezpieczonego;
  - 2) w przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółek akcyjnych - członków zarządu, prokurentów lub pełnomocników uprawnionych analogicznie jak w pkt 1;
  - 3) w przypadku spółek jawnych, partnerskich, komandytowych lub komandytowo-akcyjnych - wspólników, prokurentów lub pełnomocników uprawnionych analogicznie jak w pkt 1;
  - 4) w przypadku spółek cywilnych - wspólników oraz umocowane przez nich osoby trzecie;
  - 5) w przypadku osób fizycznych - pełnomocników.

§ 14. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami wymienionymi w § 4, nie obejmuje szkód:

- 1) spowodowanych brakiem wymaganej w danych warunkach obsługi, konserwacji lub opieki nad ubezpieczonym mieniem, jeżeli miało to wpływ na powstanie lub rozmiar szkody;
- 2) powstałych wskutek powodzi, opadów atmosferycznych lub zalanania w mieniu (środkach obrotowych, mieniu osób trzecich) składowanym w pomieszczeniach znajdujących się poniżej poziomu gruntu na wysokości mniejszej niż 14 cm od poziomu podłogi;
- 3) w antenach, tablicach informacyjnych lub reklamowych zamontowanych na zewnątrz budynków;
- 4) powstałych wskutek przerw lub ograniczeń w dostawie mediów niezbędnych Ubezpieczonemu do działalności;
- 5) powstałych wskutek deszczu nawalnego, gradu lub śniegu, jeżeli do powstania szkody przyczynił się zły stan techniczny dachu, rynien, brak zabezpieczeń lub niedostateczne zabezpieczenia (w tym zamknięcie) otworów okiennych lub drzwiowych oraz innych otworów technicznych w budynku, za których zabezpieczenie, zamknięcie, utrzymanie lub konserwację ponosi odpowiedzialność Ubezpieczony, a także powstałych wskutek zalanania mienia ruchomego znajdującego się na wolnym powietrzu;
- 6) powstałych wskutek powolnego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności urządzeń wodno-kanalizacyjnych, instalacji grzewczych, technologicznych, przenikania wód gruntowych, przemarzania ścian lub utleniania;
- 7) w ubezpieczonym mieniu, jeżeli zostało ono poddane działaniu ognia lub ciepła w celu obróbki;
- 8) spowodowanych wybuchem:
  - a) w silnikach spalinowych, wskutek wybuchów w ich komorach

- spalania, spowodowanych występującym w nich ciśnieniem gazu,
  - b) wywołanym przez Ubezpieczonego w celach produkcyjnych, eksploatacyjnych,
  - c) lampy kineskopowej w czasie produkcji lub montażu;
  - 9) spowodowanych działaniem sił wewnętrznych, zużyciem, działaniem insektów, bakterii lub grzyba;
  - 10) powstałych wskutek testów stałych urządzeń gaśniczych lub systemu wykrywania i sygnalizacji pożaru;
  - 11) powstałych wskutek przypalenia, osmolenia lub wypalenia związanego z:
    - a) prowadzoną działalnością, np. palarnia kawy, suszarnia,
    - b) paleniem lub suszeniem tytoniu;
  - 12) powstałych wskutek przepięcia w odgromnikach, miernikach, licznikach, grzejnych urządzeniach elektrycznych, wkładkach topikowych, bezpiecznikach, stycznikach, czujnikach elektrycznych, żarówkach, lampach oraz innych częściach ulegających szybkiemu zużyciu lub podlegających wielokrotnej, okresowej wymianie w toku normalnego użytkowania;
  - 13) powstałych we wszelkiego rodzaju liniach transmisyjnych lub przesyłowych, zbiornikach, rurociągach znajdujących się poza miejscem ubezpieczenia;
  - 14) powstałych w gruncie, mostach, tamach, tunelach lub dokach;
  - 15) powstałych wskutek zabrudzenia lub pomalowania (graffiti).
2. Ochroną ubezpieczeniową nie są również objęte szkody:
- 1) w budynkach lub budowlach przeznaczonych do rozbiórki oraz wzniesionych bez wymaganego prawem zezwolenia lub niespełniających wymaganych prawem norm technicznych, o ile miało to wpływ na powstanie lub wysokość szkody;
  - 2) powstałe w budynkach lub budowlach w związku z budową, montażem, rozbudową lub przebudową, jeżeli zgodnie z obowiązującym prawem wymagane jest zezwolenie na prowadzenie tych robót;
  - 3) w organizmach żywych, grzybach hodowlanych, drzewach, krzewach, uprawach na pniu - w tym także w uprawach w szklarniach, namiotach foliowych lub inspektach;
  - 4) w pojazdach mechanicznych podlegających obowiązkowi związanym z dopuszczeniem do ruchu na drogach publicznych, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich;
  - 5) w ubezpieczonym mieniu, które podlega konfiskacie lub rekwizycji przez uprawnione władze;
  - 6) w przedmiotach składowanych niezgodnie z wymogami producenta lub dostawcy albo z wymogami określonymi w odpowiednich normach;
  - 7) powstałe w artykułach przeterminowanych lub wycofanych z obrotu przed powstaniem szkody;
  - 8) w artykułach spożywczych stanowiących środki obrotowe, będące rezultatem ich skurczenia, wysuszenia, wewnętrznych lub ukrytych wad bądź chorób, naturalnego zepsucia, zgnicia lub naturalnej utraty jakiegokolwiek innej właściwości powodującej zmniejszenie ich wartości, a także będące bezpośrednim rezultatem ich niewłaściwego przechowywania, uszkodzonego opakowania, niewłaściwej cyrkulacji powietrza lub niemożności utrzymania stabilnej temperatury przechowywania, pomimo braku zakłóceń w dostawie prądu elektrycznego z zakładu energetycznego;
  - 9) w przedmiotach znajdujących się w kopalniach głębinowych, odkrywkowych oraz wykorzystywanych na otwartym morzu;
  - 10) w maszynach, urządzeniach i wyposażeniu przeznaczonym na złom lub do zniszczenia;
  - 11) powstałe w następującym mieniu pracowniczym:
    - a) urządzeniach elektronicznych,

- b) wartościach pieniężnych,
- c) wszelkiego rodzaju dokumentach,
- d) nośnikach danych,
- e) programach komputerowych,
- f) taśmach audio–video i płytach kompaktowych.

3. Ponadto umowę ubezpieczenia nie są objęte:

- 1) akta, dokumenty, programy komputerowe oraz nośniki danych, nie stanowiące środków obrotowych;
- 2) dane na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypy, wzory, szablony, matryce, modele, próbki, materiały reklamowe, eksponaty, antyki i dzieła sztuki;
- 3) metale i kamienie szlachetne, półszlachetne, perły oraz wyroby z tych metali i kamieni oraz pereł;
- 4) papiery wartościowe, weksle, akcje, obligacje i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
- 5) karty płatnicze i kredytowe.

§ 15. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia, w granicach sum ubezpieczenia, stanowi kwota:

- 1) dla szkód powstałych wskutek przepięcia - nie więcej niż 50.000 zł,
- 2) dla szkód powstałych w wartościach pieniężnych - nie więcej niż 50.000 zł,
- 3) dla szkód w mieniu pracowniczym - nie więcej niż 1.000 zł na pracownika,
- 4) dla szkód powstałych w miejscu prowadzenia prac wynikających z działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego, w narzędziach lub urządzeniach niezbędnych do ich prowadzenia poza miejscem ubezpieczenia - nie więcej niż 30.000 zł;
- 5) dla szkód polegających na rozmrożeniu artykułów spożywczych stanowiących środki obrotowe - nie więcej niż 7.000 zł.

§ 16. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według ceny zakupu, naprawy lub kosztów wytworzenia mienia o tych samych bądź zbliżonych parametrach technicznych z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu:
  - a) w przypadku ubezpieczenia według wartości odtworzeniowej (nowej) - dla przedmiotu ubezpieczenia, którego stopień zużycia nie przekracza 50% - bez potrącania stopnia faktycznego zużycia; w przeciwnym wypadku do wartości rzeczywistej,
  - b) w przypadku ubezpieczenia według wartości księgowej brutto - bez potrącenia amortyzacji, przy czym całkowita wartość odszkodowania nie może przekroczyć wartości księgowej brutto przedmiotu ubezpieczenia na dzień wystąpienia szkody,
  - c) w przypadku ubezpieczenia według wartości rzeczywistej - po potrąceniu stopnia faktycznego zużycia;
- 2) dla środków obrotowych - według ceny ich zakupu lub kosztów wytworzenia;
- 3) dla mienia osób trzecich:
  - a) w odniesieniu do mienia przyjętego w celu wykonania usługi - według kosztów naprawy uszkodzonego mienia lub wartości określonej w dowodzie przyjęcia powiększonej o wartość wykonanej usługi bez uwzględnienia prowizji lub marży, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej,

- b) w odniesieniu do mienia przyjętego do sprzedaży komisowej - według wartości podanej w dowodzie przyjęcia, bez uwzględnienia prowizji komisowej, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej;
  - 4) dla wartości pieniężnych - według wartości nominalnej; dla zagranicznych znaków pieniężnych jest to równowartość w złotych według średniego kursu NBP z dnia ustalenia odszkodowania;
  - 5) dla mienia pracowniczego - według wartości rzeczywistej;
  - 6) dla kosztów określonych w § 3 ust. 6 - na podstawie oryginalnych rachunków, dowodów wpłaty lub innych dokumentów potwierdzających zasadność poniesionych kosztów;
  - 7) dla budynków i budowli - według kosztów odbudowy w tym samym miejscu lub remontu z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, materiałów, technologii i konstrukcji, z uwzględnieniem zasad określonych w pkt 1;
  - 8) dla nakładów inwestycyjnych - według kosztów naprawy przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, technologii i konstrukcji, nie więcej niż ich wartość rzeczywista.
2. PZM potrąci z kwoty należnego odszkodowania franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę ustaloną w umowie ubezpieczenia.
3. Postanowienie ust. 2 nie dotyczy ubezpieczenia mienia pracowniczego, dla którego ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 100 zł.

UBEZPIECZENIE MIENIA OD KRADZIEŻY Z WŁAMANIEM I RABUNKU

§ 17. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być określone w umowie ubezpieczenia oraz stanowiące własność lub znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego:

- 1) mienie ruchome;
  - 2) wartości pieniężne;
  - 3) mienie pracownicze.
2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, objęte jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 20.

§ 18. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Mienie ruchome oraz mienie pracownicze objęte jest ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek:
- 1) kradzieży z włamaniem;
  - 2) rabunku.
2. Wartości pieniężne objęte są ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek:
- 1) w miejscu ubezpieczenia:
    - a) kradzieży z włamaniem,
    - b) rabunku;
  - 2) w czasie transportu wykonywanego przez Ubezpieczonego:
    - a) rabunku,
    - b) zniszczenia lub uszkodzenia środka transportu wskutek pożaru, uderzenia pioruna, wybuchu lub wypadku drogowego, któremu uległ środek transportu,
    - c) zdarzeń powodujących śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia osoby sprawującej pieczę nad ubezpieczonym mieniem, uniemożliwiających ochronę przewożonych wartości pieniężnych.
3. PZM pokrywa także poniesione i udokumentowane koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń lokalu, łącznie z kosztami usunięcia uszkodzeń ścian, stropów, dachów, okien lub drzwi, o ile

powstały one w związku z kradzieżą z włamaniem i nie przekraczają określonego w § 25 limitu odpowiedzialności dla ryzyka wandalizmu w odniesieniu do budynków, budowli lub nakładów inwestycyjnych.

4. Ochroną ubezpieczeniową do 5% wysokości sumy ubezpieczenia mienia ruchomego objęta jest również kradzież z włamaniem dokonana bez wejścia sprawcy do lokalu (np. kradzież z wystawy).

§ 19. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami wymienionymi w § 4, nie obejmuje szkód:

- 1) których przyczyną było przewożenie lub przenoszenie ubezpieczonego mienia w miejscu ubezpieczenia;
  - 2) powstałych w wyniku kradzieży z włamaniem wartości pieniężnych dokonanej bez wejścia sprawcy do ubezpieczonego lokalu;
  - 3) powstałych w wyniku dokonanej lub usiłowanej kradzieży z gablot wystawienniczych (reklamowych) znajdujących się poza miejscem ubezpieczenia;
  - 4) powstałych we wszelkiego rodzaju liniach transmisyjnych i przesyłowych, zbiornikach, rurociągach znajdujących się poza miejscem ubezpieczenia;
  - 5) powstałych wskutek zabrudzenia lub pomalowania (graffiti);
  - 6) powstałych wskutek kradzieży z włamaniem dokonanej w sposób inny niż określony w § 2 pkt 16;
  - 7) w pojazdach mechanicznych podlegających obowiązkom związanym z dopuszczeniem do ruchu na drogach publicznych, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich;
  - 8) w ubezpieczonym mieniu, które podlega konfiskacie lub rekwizycji przez uprawnione władze;
  - 9) w przedmiotach znajdujących się w kopalniach głębinowych, odkrywkowych oraz wykorzystywanych na otwartym morzu;
  - 10) w maszynach, urządzeniach i wyposażeniu przeznaczonym na złom lub do zniszczenia;
  - 11) powstałych w następującym mieniu pracowniczym:
    - a) urządzeniach elektronicznych,
    - b) wartościach pieniężnych,
    - c) wszelkiego rodzaju dokumentach,
    - d) nośnikach danych,
    - e) programach komputerowych,
    - f) taśmach audio-video i płytach kompaktowych;
  - 12) powstałych w artykułach przeterminowanych lub wycofanych z obrotu przed powstaniem szkody;
  - 13) powstałych w rzeczach nielegalnie wprowadzonych na polski obszar celny;
  - 14) powstałych wskutek decyzji właściwych władz, uniemożliwiającej bądź opóźniającej odtworzenie zniszczonego mienia albo dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.
2. Ponadto umową ubezpieczenia nie są objęte:
- 1) akta, dokumenty, programy komputerowe oraz nośniki danych, nie stanowiące środków obrotowych;
  - 2) dane na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypy, wzory, szablony, matryce, modele, próbki, materiały reklamowe, eksponaty, antyki i dzieła sztuki;
  - 3) metale i kamienie szlachetne, półszlachetne, perły oraz wyroby z tych metali i kamieni oraz pereł;
  - 4) papiery wartościowe, weksle, akcje, obligacje i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
  - 5) karty płatnicze i kredytowe.

§ 20. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia, w granicach sum ubezpieczenia, stanowi kwota:

- 1) dla szkód powstałych w wartościach pieniężnych wskutek kradzieży z włamaniem lub rabunku w miejscu ubezpieczenia bądź rabunku w czasie transportu - nie więcej niż 50.000 zł,
- 2) dla szkód w mieniu pracowniczym - nie więcej niż 1.000 zł na pracownika,
- 3) dla szkód powstałych w miejscu prowadzenia prac wynikających z działalności prowadzonej przez Ubezpieczonego, w narzędziach lub urządzeniach niezbędnych do ich prowadzenia poza miejscem ubezpieczenia - nie więcej niż 30.000 zł.

§ 21. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według ceny zakupu, naprawy lub kosztów wytworzenia mienia o tych samych bądź zbliżonych parametrach technicznych z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu:
    - a) w przypadku ubezpieczenia według wartości odtworzeniowej (nowej) - dla przedmiotu ubezpieczenia, którego stopień zużycia nie przekracza 50% - bez potrącenia faktycznego stopnia zużycia; w przeciwnym wypadku do wartości rzeczywistej,
    - b) w przypadku ubezpieczenia według wartości księgowej brutto - bez potrącenia amortyzacji, przy czym całkowita wartość odszkodowania nie może przekroczyć wartości księgowej brutto przedmiotu ubezpieczenia na dzień wystąpienia szkody,
    - c) w przypadku ubezpieczenia według wartości rzeczywistej - po potrąceniu stopnia faktycznego zużycia;
  - 2) dla środków obrotowych - według ceny ich zakupu lub kosztów wytworzenia;
  - 3) dla mienia osób trzecich:
    - a) w odniesieniu do mienia przyjętego w celu wykonania usługi - według kosztów naprawy uszkodzonego mienia lub wartości określonej w dowodzie przyjęcia, powiększonej o wartość wykonanej usługi, bez uwzględnienia prowizji lub marży, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej,
    - b) w odniesieniu do mienia przyjętego do sprzedaży komisowej - według wartości podanej w dowodzie przyjęcia, bez uwzględnienia prowizji komisowej, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej;
  - 4) dla wartości pieniężnych - według wartości nominalnej; dla zagranicznych znaków pieniężnych jest to równowartość w złotych według średniego kursu NBP z dnia ustalenia odszkodowania;
  - 5) dla mienia pracowniczego - według wartości rzeczywistej;
  - 6) dla kosztów określonych w § 3 ust. 6 - na podstawie oryginalnych rachunków, dowodów wpłaty, a także innych dokumentów potwierdzających zasadność poniesionych kosztów.
2. PZM potrąci z kwoty należnego odszkodowania franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.
3. Postanowienie ust. 2 nie dotyczy mienia pracowniczego, dla którego ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 100 zł.

UBEZPIECZENIE OD WANDALIZMU

§ 22. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia mogą być określone w umowie ubezpieczenia oraz stanowiące własność lub znajdujące się w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego:

- 1) mienie ruchome;
- 2) budynki, budowle lub nakłady inwestycyjne;
- 3) mienie pracownicze.

2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, objęte jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 25.

3. Ochroną ubezpieczeniową objęte jest także mienie wymienione w ust. 1 pkt 1 składowane na placu ogrodzonym, dozorowanym i oświetlonym w porze nocnej pod warunkiem, że składowanie tego mienia na wolnym powietrzu jest zgodne z obowiązującymi Ubezpieczonego normami lub instrukcjami.

§ 23. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. W ubezpieczeniu mienia od ognia i innych zdarzeń losowych budynki, budowle lub nakłady inwestycyjne są objęte ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek wandalizmu.

2. Po opłaceniu dodatkowej składki w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku mienie ruchome oraz mienie pracownicze mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek wandalizmu.

§ 24. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami wymienionymi w § 4, nie obejmuje szkód:

- 1) powstałych wskutek zabrudzenia lub pomalowania (graffiti);
- 2) powstałych w oszkleniu zewnętrznym lub wewnętrznym budynków lub budowli, szklanych lub kamiennych okładzinach oraz budowlach i elementach wykonanych ze szkła, minerałów, ich imitacji lub tworzyw sztucznych, oszkleniu reklamowym, szyldach, gablotach, rurkach neonowych;
- 3) powstałych we wszelkiego rodzaju liniach transmisyjnych i przesyłowych, zbiornikach, rurociągach znajdujących się poza miejscem ubezpieczenia;
- 4) powstałych w gruncie, mostach, tamach, tunelach lub dokach;
- 5) w pojazdach mechanicznych podlegających obowiązkowi związanym z dopuszczeniem do ruchu na drogach publicznych, chyba że stanowią środki obrotowe lub mienie osób trzecich;
- 6) w ubezpieczonym mieniu, które podlega konfiskacie lub rekwizycji przez uprawnione władze;
- 7) w przedmiotach znajdujących się w kopalniach głębinowych, odkrywkowych oraz wykorzystywanych na otwartym morzu;
- 8) w maszynach, urządzeniach i wyposażeniu przeznaczonym na złom lub do zniszczenia;
- 9) powstałych w mieniu pracowniczym:
  - a) urządzeniach elektronicznych,
  - b) wartościach pieniężnych,
  - c) wszelkiego rodzaju dokumentach,
  - d) nośnikach danych,
  - e) programach komputerowych,
  - f) taśmach audio–video i płytach kompaktowych.

2. Ponadto umową ubezpieczenia nie są objęte:

- 1) akta, dokumenty, programy komputerowe oraz nośniki danych, nie

stanowiące środków obrotowych;

- 2) dane na nośnikach wszelkiego rodzaju, prototypy, wzory, szablony, matryce, modele, próbki, materiały reklamowe, eksponaty, antyki i dzieła sztuki;

- 3) metale i kamienie szlachetne, półszlachetne, perły oraz wyroby z tych metali i kamieni oraz pereł;

- 4) papiery wartościowe, weksle, akcje, obligacje i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;

- 5) karty płatnicze i kredytowe.

§ 25. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia, w granicach sum ubezpieczenia, stanowi kwota:

- 1) dla budynków, budowli lub nakładów inwestycyjnych - nie więcej niż 20% sumy ubezpieczenia określonej dla budynków, budowli lub nakładów inwestycyjnych w ubezpieczeniu mienia od ognia i innych zdarzeń losowych,

- 2) dla mienia ruchomego - nie więcej niż 30% sumy ubezpieczenia określonej dla mienia ruchomego w ubezpieczeniu mienia od kradzieży z włamaniem i rabunku,

- 3) w odniesieniu do mienia pracowniczego - nie więcej niż 1.000 zł,

- 4) w odniesieniu do narzędzi lub urządzeń wykorzystywanych przy prowadzeniu przez Ubezpieczonego prac poza miejscem ubezpieczenia - nie więcej niż 30.000 zł.

§ 26. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania określa się według cen z dnia ustalenia odszkodowania zgodnie z poniższymi zasadami:

- 1) dla maszyn, urządzeń i wyposażenia - według ceny zakupu, naprawy lub kosztów wytworzenia mienia o tych samych, bądź zbliżonych parametrach technicznych z uwzględnieniem kosztów transportu i montażu:

- a) w przypadku ubezpieczenia według wartości odtworzeniowej (nowej) - dla przedmiotu ubezpieczenia, którego stopień zużycia nie przekracza 50% - bez potrącenia faktycznego stopnia zużycia technicznego; w przeciwnym wypadku do wartości rzeczywistej,

- b) w przypadku ubezpieczenia według wartości księgowej brutto - bez potrącenia amortyzacji, przy czym całkowita wartość odszkodowania nie może przekroczyć wartości księgowej brutto przedmiotu ubezpieczenia na dzień wystąpienia szkody,

- c) w przypadku ubezpieczenia według wartości rzeczywistej - po potrąceniu stopnia faktycznego zużycia;

- 2) dla środków obrotowych - według ceny ich zakupu lub kosztów wytworzenia;

- 3) dla mienia osób trzecich:

- a) w odniesieniu do mienia przyjętego w celu wykonania usługi - według kosztów naprawy uszkodzonego mienia lub wartości określonej w dowodzie przyjęcia, powiększonej o wartość wykonanej usługi, bez uwzględnienia prowizji lub marży, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej,

- b) w odniesieniu do mienia przyjętego do sprzedaży komisowej - według wartości podanej w dowodzie przyjęcia, bez uwzględnienia prowizji komisowej, jednak nie więcej niż do jego wartości rzeczywistej;

- 4) dla mienia pracowniczego - według wartości rzeczywistej;

- 5) dla budynków i budowli - według kosztów odbudowy w tym samym miejscu lub remontu z uwzględnieniem dotychczasowych wymiarów, materiałów, technologii i konstrukcji, z uwzględnieniem

zasad wymienionych w pkt 1;

6) dla nakładów inwestycyjnych - według kosztów naprawy przy uwzględnieniu dotychczasowych wymiarów, technologii i konstrukcji, nie więcej niż ich wartość rzeczywista;

7) dla kosztów określonych w § 3 ust. 6 - na podstawie oryginalnych rachunków, dowodów wpłaty, a także innych dokumentów potwierdzających zasadność poniesionych kosztów.

2. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

3. Postanowienie ust. 2 nie dotyczy mienia pracowniczego, dla którego ma zastosowanie franszyza redukcyjna w wysokości 100 zł.

UBEZPIECZENIE SZYB I INNYCH PRZEDMIOTÓW OD STŁUCZENIA

§ 27. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia może być nieuszkodzone, zainstalowane na stałe oraz zgodnie z przeznaczeniem:

- 1) oszklenie zewnętrzne i wewnętrzne budynków i budowli;
- 2) szklane lub kamienne okładziny oraz budowle i elementy wykonane ze szkła, minerałów, ich imitacji lub tworzyw sztucznych;
- 3) oszklenie reklamowe, szyldy, gabloty;
- 4) rurki neonowe;

stanowiące własność Ubezpieczonego lub znajdujące się w jego posiadaniu na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego.

2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, objęte jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia.

§ 28. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Przy ubezpieczeniu mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, po opłaceniu dodatkowej składki, przedmioty określone w § 27 ust. 1, mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek ich stłuczenia lub pęknięcia.

2. PZM zwraca również udokumentowane koszty ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiające wstawienie szyb w przypadku ich stłuczenia oraz montaż, demontaż lub naprawę uszkodzonych instalacji świetlnych lub neonowych.

§ 29. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami, o których mowa w § 4, nie obejmuje szkód:

- 1) polegających na poplamieniu, zmianie barwy, zadrapaniu, porysowaniu lub odprysnięciu kawałków powierzchni ubezpieczonych przedmiotów;
- 2) powstałych podczas montażu, wymiany lub demontażu ubezpieczonego przedmiotu;
- 3) zaistniałych podczas transportu, prac konserwacyjnych lub naprawczych;
- 4) będących następstwem niewłaściwego działania lub wady urządzeń oświetleniowych;
- 5) w szkle stanowiącym osprzęt urządzeń technicznych oraz różnego rodzaju instalacji;
- 6) w szybach, przedmiotach szklanych, płytach ceramicznych i kamiennych przed ich ostatecznym zamontowaniem lub zainstalowaniem w miejscu ubezpieczenia;
- 7) w szklanych i kamiennych wykładzinach podłogowych.

§ 30. SUMA UBEZPIECZENIA

Suma ubezpieczenia szyb i innych przedmiotów od stłuczenia stanowi wielokrotność 1.000 zł i jednocześnie nie może być niższa niż 2.000 zł oraz wyższa niż 15.000 zł.

§ 31. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania ustala się na podstawie cen z dnia jego ustalenia przyjmując wartość przedmiotów tego samego rodzaju, gatunku, materiału i wymiarów, według cen zakupu lub kosztów naprawy, z uwzględnieniem postanowień § 3 ust. 6 oraz zakresu rzeczywistych uszkodzeń oraz:

- 1) kosztów demontażu i montażu;
  - 2) kosztów transportu;
  - 3) kosztów wykonania napisów, ozdób i liter według wzorów istniejących w dniu powstania szkody;
  - 4) kosztów ustawienia rusztowań lub drabin umożliwiających wstawienie szyb, montaż, demontaż, bądź naprawę instalacji świetlnych lub neonowych.
2. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania franszyzę redukcyjną w wysokości 100 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

UBEZPIECZENIE SPRZĘTU ELEKTRONICZNEGO

§ 32. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia może być wpisany do ewidencji środków trwałych Ubezpieczonego:

- 1) zainstalowany na stanowisku pracy stacjonarny sprzęt elektroniczny łącznie ze sprzętem zasilającym, po zakończonym z wynikiem pozytywnym próbnym rozruchu;
- 2) przenośny sprzęt elektroniczny;
- 3) oprogramowanie licencjonowane (w tym także systemowe).

2. Mienie, o którym mowa w ust. 1, objęte jest ochroną ubezpieczeniową w miejscu ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień § 35.

3. Mienie, o którym mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, objęte jest ochroną ubezpieczeniową także poza miejscem ubezpieczenia w granicach Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 33. ZAKRES UBEZPIECZENIA

Przy ubezpieczeniu mienia od ognia i innych zdarzeń losowych, po opłaceniu dodatkowej składki, mienie określone w § 32 ust. 1, może zostać objęte ochroną ubezpieczeniową od wszelkich nagłych i nieprzewidzianych szkód powstałych w przedmiocie ubezpieczenia, o ile ich przyczyny nie zostały wyłączone w OWU.

§ 34. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakresem ochrony ubezpieczeniowej nie są objęte:

- 1) części i materiały szybko zużywające się lub podlegające wielokrotnej lub okresowej wymianie, w szczególności: zewnętrzne nośniki danych, materiały pomocnicze, wymienne narzędzia, taśmy, paski, głowice drukarek, bezpieczniki, źródła światła, filtry, baterie, pośrednie nośniki obrazu (bębny selenowe), odczynniki, tonery, ciecz chłodząca, filmy, itp.;
- 2) lampy, w szczególności lampy obrazowe, rentgenowskie i laserowe, za wyjątkiem lamp katodowych w komputerowych urządzeniach peryferyjnych;
- 3) automaty biletowe, parkometry, pompy paliwowe;

4) przedmioty przeznaczone na sprzedaż, wynajem lub leasing;
5) nielicencjonowane programy komputerowe oraz dane na nośnikach wszelkiego rodzaju.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami wymienionymi w § 4, nie obejmuje szkód:

1) powstałych wskutek zdarzeń, za które odpowiada osoba trzecia działająca w charakterze dostawcy, wytwórcy, sprzedawcy detalicznego, przewoźnika, spedytora lub podwykonawcy Ubezpieczonego;

2) powstałych wskutek naturalnego zużycia lub starzenia się części ubezpieczonego przedmiotu związane z jego normalnym użytkowaniem lub eksploatacją;

3) powstałych wskutek wszelkich wewnętrznych uszkodzeń komponentów będących elementami przedmiotu ubezpieczenia, jeżeli Ubezpieczony nie udowodni, że szkoda powstała z jakiegokolwiek przyczyny zewnętrznej;

4) powstałych wskutek powolnego zawilgocenia pomieszczeń z powodu nieszczelności urządzeń wodno-kanalizacyjnych, instalacji grzewczych, technologicznych, przenikania wód gruntowych lub przemarzania ścian;

5) w sprzęcie znajdującym się w kopalniach głębinowych, odkrywkowych oraz wykorzystywanym na otwartym morzu;

6) spowodowanych kradzieżą z włamaniem dokonaną w sposób inny niż określony w § 2 pkt 16;

7) spowodowanych kradzieżą z włamaniem przenośnego sprzętu elektronicznego z pojazdu, jeżeli:

a) pojazd nie posiadał twardego dachu o jednolitej sztywnej konstrukcji,

b) w chwili kradzieży pojazd nie był prawidłowo zamknięty na klucz,

c) ubezpieczone urządzenie pozostawione w pojeździe, nie znajdowało się w miejscu niewidocznym np. schowku stanowiącym seryjne wyposażenie samochodu,

d) ubezpieczone urządzenie zostało skradzione w godzinach 22:00 - 06:00 (ograniczenie to nie dotyczy sytuacji, gdy pojazd zaparkowano na parkingu strzeżonym i wyposażono w aktywne urządzenia antywłamaniowe wywołujące alarm lub gdy pojazd znajdował się w garażu zamkniętym);

8) spowodowanych przez wirusy komputerowe, działanie pola elektromagnetycznego lub nieumyślne bądź przypadkowe usunięcie (skasowanie) oprogramowania;

9) w mieniu pracowniczym.

3. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również:

1) kosztów utrzymania lub konserwacji, które Ubezpieczony ponosi bez względu na zaistnienie szkody objętej ochroną ubezpieczeniową;

2) kosztów poniesionych na ulepszenie lub modyfikację przedmiotu ubezpieczenia dokonane przy okazji jego naprawy po powstałej szkodzie;

3) kosztów poniesionych na prowizoryczną lub czasową naprawę lub wymianę przedmiotu ubezpieczenia.

§ 35. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia, w granicach sum ubezpieczenia, stanowi kwota:

1) w wariantach PODSTAWOWYM:

a) dla szkód powstałych w sprzęcie stacjonarnym - nie więcej niż 10.000 zł,

b) dla szkód powstałych w sprzęcie przenośnym - nie więcej niż 5.000 zł,

c) dla szkód powstałych w oprogramowaniu licencjonowanym (w tym

także systemowym) - nie więcej niż 5.000 zł;

2) w wariantach STANDARDOWYM:

a) dla szkód powstałych w sprzęcie stacjonarnym - nie więcej niż 100.000 zł,

b) dla szkód powstałych w sprzęcie przenośnym - nie więcej niż 10.000 zł,

c) dla szkód powstałych w oprogramowaniu licencjonowanym (w tym także systemowym) - nie więcej niż 10.000 zł;

3) w wariantach LUKSUSOWYM:

a) dla szkód powstałych w sprzęcie stacjonarnym - nie więcej niż 300.000 zł,

b) dla szkód powstałych w sprzęcie przenośnym - nie więcej niż 30.000 zł,

c) dla szkód powstałych w oprogramowaniu licencjonowanym (w tym także systemowym) - nie więcej niż 30.000 zł.

§ 36. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania określa się według ceny zakupu, naprawy lub kosztów wytworzenia mienia o tych samych bądź zbliżonych parametrach technicznych, z uwzględnieniem postanowień § 3 ust. 6, kosztów transportu i montażu z dnia ustalenia odszkodowania oraz poniższych zasad:

1) dla przedmiotu ubezpieczenia nie starszego niż 4 lata (licząc od daty produkcji) - bez potrącenia faktycznego stopnia zużycia technicznego lub amortyzacji;

2) dla przedmiotu ubezpieczenia starszego niż 4 lata (licząc od daty produkcji) - do wartości rzeczywistej.

2. Jeżeli naprawa lub wymiana jest niemożliwa lub ubezpieczony sprzęt nie będzie wymieniany, PZM pokrywa koszty, jakie należałoby ponieść w razie naprawy lub wymiany uszkodzonych przedmiotów, jednak nie więcej niż do wartości rzeczywistej określonej na dzień bezpośrednio przed wystąpieniem szkody.

3. Nie podlegają zwrotowi koszty jakichkolwiek zmian, uzupełnień lub ulepszeń ubezpieczonego sprzętu.

4. PZM pokrywa koszty napraw tymczasowych, o ile naprawy takie stanowią część napraw ostatecznych i nie prowadzą do zwiększenia ogólnego kosztu naprawy.

5. Jeżeli uszkodzony przedmiot lub jego część nadaje się do ponownego wykorzystania, kwotę odszkodowania pomniejsza się o wartość pozostałości.

6. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania franszyzę redukcyjną w wysokości:

1) 15% wartości szkody, nie mniej niż 200 zł - dla szkód powstałych poza miejscem ubezpieczenia w wyniku upadku, kradzieży z włamaniem lub dewastacji sprzętu przenośnego;

2) 200 zł lub inną kwotą określoną w umowie - dla pozostałych szkód.

UBEZPIECZENIE KOSZTÓW STAŁYCH DZIAŁALNOŚCI

§ 37. PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia są koszty stałe działalności, które Ubezpieczony poniósł w czasie przerwania lub zakłócenia prowadzonej działalności w wyniku szkody w mieniu, powstałej bezpośrednio wskutek:

1) deszczu nawalnego;

2) dymu;

3) fali uderzeniowej;

4) gradu;

- 5) huraganu;
- 6) lawiny;
- 7) osunięcia się ziemi;
- 8) pożaru;
- 9) przepięcia;
- 10) przewrócenia się drzew lub zawalenia budowli;
- 11) trzęsienia ziemi;
- 12) uderzenia pioruna;
- 13) uderzenia pojazdu;
- 14) upadku statku powietrznego;
- 15) wybuchu;
- 16) zalania;
- 17) zalegania śniegu lub lodu;
- 18) zapadania się ziemi.

2. PZM pokrywa koszty stałe działalności pod warunkiem istnienia jego odpowiedzialności z tytułu ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych na skutek zdarzeń, o których mowa w ust. 1.

§ 38. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. PZM nie odpowiada za szkody w przedmiocie ubezpieczenia, za które nie ponosi odpowiedzialności na podstawie ubezpieczenia mienia od ognia i innych zdarzeń losowych.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami wymienionymi w § 4, nie obejmuje szkód powstałych lub zwiększonych wskutek:

- 1) nieuzasadnionej zwłoki Ubezpieczonego w podjęciu działalności gospodarczej;
- 2) braku funduszy niezbędnych do odtworzenia lub zastąpienia zniszczonego mienia;
- 3) innowacji lub ulepszeń wprowadzonych w trakcie odbudowy zniszczonego mienia;
- 4) niemożności ściągnięcia należności w rezultacie utraty dokumentów księgowych;
- 5) decyzji właściwych władz lub organów uniemożliwiającej lub opóźniającej odbudowę zniszczonego mienia lub dalsze prowadzenie działalności gospodarczej przez Ubezpieczonego.

3. Ponadto ochroną ubezpieczeniową nie są objęte:

- 1) wydatki na surowce, materiały pomocnicze lub produkcyjne;
- 2) kary pieniężne, grzywny lub odszkodowania, do których zapłaty Ubezpieczony będzie zobowiązany w przypadku nie wywiązania się z zobowiązań powstałych wskutek zaistniałej szkody.

§ 39. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w przedmiocie ubezpieczenia, stanowi limit nie przekraczający kwotowo 20% sumy ubezpieczenia mienia ruchomego, budynków, budowli lub nakładów inwestycyjnych w ubezpieczeniu od ognia i innych zdarzeń losowych.

§ 40. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość odszkodowania, w granicach limitu odpowiedzialności, ustala się w wysokości kosztów stałych działalności, faktycznie poniesionych przez Ubezpieczonego na podstawie przedstawionych rachunków.

2. PZM zwraca koszty stałe działalności, ponoszone przez czas trwania przerwy lub zakłóceń w działalności, nie krótszy jednak niż 7 dni i nie dłuższy niż 90 dni od chwili powstania szkody.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ

§ 41. PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia jest ustawowa odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego z tytułu zdarzeń szkodowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia w zakresie związanym z prowadzeniem określonej w umowie ubezpieczenia działalności gospodarczej oraz w związku z posiadanym mieniem, w następstwie których Ubezpieczony zobowiązany jest do naprawienia szkody osobowej lub rzeczowej wyrządzonej osobie trzeciej.

2. Kilka szkód (seria) spowodowanych tym samym zdarzeniem szkodowym, np. z tytułu błędu konstrukcyjnego, produkcyjnego, instrukcyjnego lub z tytułu dostawy wyrobów wykazujących braki, niezależnie od terminu ich faktycznego wystąpienia, uważa się za jedno zdarzenie szkodowe.

3. PZM zwraca ponadto:

- 1) koszty wynagrodzenia za usługi osób uprawnionych do świadczenia pomocy prawnej;
  - 2) koszty uzyskania opinii biegłych lub rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z PZM w celu ustalenia okoliczności i rozmiaru szkody;
  - 3) opłaty i wydatki sądowe poniesione w związku z prowadzonym postępowaniem.
4. Koszty, o których mowa w ust. 3, pokrywane są w granicach sumy gwarancyjnej; w przypadku wyczerpania sumy gwarancyjnej koszty te pokryte zostaną w ramach dodatkowego limitu, nie więcej jednak niż do wysokości 5% sumy gwarancyjnej.

§ 42. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Zakres ochrony ubezpieczeniowej, poza wyłączeniami, o których mowa w § 4, nie obejmuje szkód:

- 1) wyrządzonych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) wynikłych z posiadania, uruchamiania lub prowadzenia statków powietrznych lub urządzeń pływających;
- 3) wynikających z projektowania, wytwarzania lub dostarczania statków wodnych, powietrznych lub ich części;
- 4) wyrządzonych w związku z niedostarczeniem energii lub dostarczeniem energii o niewłaściwych parametrach;
- 5) w urządzeniach lub instalacjach podziemnych;
- 6) w mieniu należącym do osób zatrudnionych przez Ubezpieczonego, bez względu na podstawę prawną zatrudnienia;
- 7) wynikłych z przeniesienia chorób zakaźnych bądź spowodowanych przez wirus HIV;
- 8) powstałych wskutek bezpośredniego lub pośredniego oddziaływania wyrobów tytoniowych;
- 9) powstałych wskutek utraty, zniszczenia lub uszkodzenia jakichkolwiek środków płatniczych, biżuterii, papierów wartościowych, wszelkiego rodzaju dokumentów oraz zbiorów kolekcjonerskich;
- 10) wynikłych z nałożenia kar pieniężnych, grzywnien sądowych lub administracyjnych, zadatków, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków, należności publicznoprawnych lub opłat manipulacyjnych;
- 11) związanych z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych lub nazw fabrycznych, jak również szkód będących następstwem uszkodzenia, usunięcia, zmiany lub utraty oprogramowania bądź danych komputerowych;
- 12) objętych systemem obowiązkowych ubezpieczeń odpowiedzial-

ności cywilnej, w tym związanych z prowadzeniem gospodarstwa rolnego, posiadaniem pojazdów mechanicznych podlegających obowiązkowi związanym z dopuszczeniem do ruchu na drogach publicznych oraz związanych z prowadzeniem działalności zawodowej, na którą nałożony jest taki obowiązek;

13) które na podstawie umowy lub oddzielnego przyrzeczenia wykraczają poza zakres ustawowej odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego;

14) w rzeczach wprowadzonych do obrotu lub dziełach ukończonych przez osoby objęte ubezpieczeniem, w szczególności objętych gwarancją jakości, rękojmią za wady lub odpowiedzialnością za niezgodność towaru z umową na podstawie ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie kodeksu cywilnego;

15) powstałych wskutek powodzi, osunięcia się ziemi, wstrząsów, wibracji, hałasu lub zalania przez wodę płynącą lub stojącą;

16) z tytułu kosztów poniesionych przez Ubezpieczonego lub osobę trzecią w związku z usunięciem produktów wadliwych i ich zastąpieniem przez produkty wolne od wad;

17) poniesionych przez użytkownika maszyn lub urządzeń wyprodukowanych, dostarczonych, naprawionych lub konserwowanych przez Ubezpieczonego, powstałych wskutek wadliwości rzeczy wytworzonych lub poddanych obróbce z użyciem tych maszyn lub urządzeń;

18) spowodowanych w produkcie końcowym wskutek zmieszania lub połączenia wadliwych komponentów lub części składowych, dostarczonych przez Ubezpieczonego, z innymi produktami;

19) spowodowanych w produkcie końcowym wskutek wadliwości dostarczonych przez Ubezpieczonego produktów poddanych dalszej obróbce przez poszkodowanego, bez ich zmieszania lub połączenia z produktami pochodzącymi od poszkodowanego;

20) finansowych, tj. szkód nie będących szkodami rzeczowymi lub osobowymi, ani następstwem tychże szkód (np. utracone korzyści);

21) w środowisku, tj. szkód spowodowanych emisją, wyciekami lub przeniknięciem do wody, powietrza lub gruntu jakiegokolwiek substancji;

22) wynikających z produkcji, przetwarzania, przechowywania, transportu, sprzedaży lub używania azbestu lub produktów zawierających azbest, materiałów wybuchowych, sztucznych ogni, petard, broni lub amunicji;

23) wyrządzonych przez podmioty lub osoby (nie będące pracownikami Ubezpieczonego), którym Ubezpieczony powierzył wykonanie pracy, usługi lub inne czynności;

24) wyrządzonych przez Ubezpieczonego innemu Ubezpieczonemu objętemu tą samą umową ubezpieczenia;

25) wyrządzonych przez Ubezpieczonego osobom bliskim;

26) wyrządzonych przez Ubezpieczonego w związku z prowadzeniem przez niego działalności budowlanej lub montażowej, za wyjątkiem prac nie wymagających uzyskania pozwolenia na budowę;

27) wyrządzonych w związku z prowadzoną działalnością hotelarską;

28) wyrządzonych w związku z prowadzeniem parkingów lub garaży, a także w związku z prowadzoną działalnością polegającą na ochronie mienia lub osób.

2. O ile zakres ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej nie został rozszerzony o dodatkowe ryzyka, ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również:

1) szkód polegających na niewykonaniu lub nienależytym wykonaniu zobowiązania (odpowiedzialność cywilna kontraktowa);

2) roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego jako

najemcy, dzierżawcy lub korzystającego z nieruchomości na podstawie innej podobnej umowy, za szkody rzeczowe wyrządzone w tej nieruchomości (odpowiedzialność cywilna najemcy);

3) roszczeń pracowników Ubezpieczonego z tytułu szkód będących następstwami wypadków przy pracy oraz wypadków powstałych w drodze do lub z pracy, jak również roszczeń z tytułu chorób zawodowych (odpowiedzialność cywilna pracodawcy za wypadki przy pracy);

4) roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez dostarczone lub zainstalowane przez Ubezpieczonego wadliwe produkty lub ukończone dzieła (odpowiedzialność cywilna za produkt);

5) szkód, z których wynikają roszczenia kierowane do Ubezpieczonego w związku z uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą mienia będącego bezpośrednim przedmiotem prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności lub przez niego w tej działalności wykorzystywanym, jak również będącego w posiadaniu Ubezpieczonego na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu, przechowania lub innej podobnej umowy (odpowiedzialność cywilna za szkody w mieniu powierzonym);

6) szkód wynikających z posiadania lub używania pojazdów nie podlegających obowiązkowi rejestracji;

7) szkód powstałych w środkach transportu podczas załadunku, wyładunku lub przeładunku;

8) szkód powstałych w wyniku zalania, wylania cieczy z systemów wodnych lub technologicznych, a także wskutek cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych;

9) roszczeń z tytułu odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego za szkody powstałe w związku z prowadzeniem aptek.

3. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 43. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA KONTRAKTOWA

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 1, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania przez Ubezpieczonego zobowiązania wynikającego z prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

1) szkód powstałych po przekazaniu przedmiotu wykonanej pracy lub usługi w użytkowanie odbiorcy;

2) szkód wynikających z nieterminowego wykonania zobowiązania lub zaboru mienia;

3) szkód wynikających z naruszenia lub nieprzestrzegania prawa zagranicznego;

4) roszczeń dochodzonych przed sądami zagranicznymi;

5) szkód wyrządzonych wskutek powierzenia wykonania zobowiązań osobom nieuprawnionym lub nie posiadającym wymaganych prawem koncesji, licencji bądź specjalizacji zawodowych.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

4. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 44. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA NAJEMCY

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 2, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego jako najemcy, dzierżawcy lub korzystającego z nieruchomości na podstawie innej podobnej umowy za szkody rzeczowe wyrządzone w tej nieruchomości.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

- 1) szkód wynikających ze zwykłego używania oraz zużycia rzeczy;
- 2) szkód w instalacjach, urządzeniach, przedmiotach ze szkła, terakoty lub tworzyw sztucznych, chyba że stanowią one integralną część wynajmowanej nieruchomości;
- 3) szkód powstałych w mieniu ruchomym;
- 4) utraty mienia nie wynikającej z jego uszkodzenia lub zniszczenia;
- 5) szkód w gruntach.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

4. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 45. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA PRACODAWCY ZA WYPADKI PRZY PRACY

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 3, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody będące następstwem wypadków przy pracy lub wypadków powstałych w drodze do lub z pracy, jakim ulegli pracownicy Ubezpieczonego.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

- 1) świadczeń przysługujących pracownikowi na podstawie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 30 października 2002 roku o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych; odpowiedzialność PZM powstaje, jeżeli łączna wartość szkód w tym samym okresie ubezpieczenia przekroczy kwotę świadczeń przysługujących pracownikowi na podstawie obowiązujących przepisów;
- 2) roszczeń z tytułu chorób zawodowych oraz chorób pracowniczych;
- 3) szkód powstałych w mieniu pracowniczym;
- 4) śmierci naturalnej.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

§ 46. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA ZA PRODUKT

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 4, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wyrządzone przez dostarczone lub zainstalowane przez Ubezpieczonego wadliwe produkty lub ukończone dzieła pod warunkiem, że szkoda wystąpiła po dostarczeniu oraz przekazaniu produktu osobie trzeciej albo wydaniu dzieła osobie trzeciej.

2. W powyższym zakresie ochroną ubezpieczeniową objęta jest również odpowiedzialność cywilna Ubezpieczonego za szkody

powstałe wskutek pomyłkowego dostarczenia produktu innego, niż Ubezpieczony był zobowiązany dostarczyć.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

- 1) szkód w samym produkcie lub rzeczy, której jest częścią, a także w mieniu będącym przedmiotem wykonywanej usługi;
- 2) szkód wynikających z wady prawnej produktu;
- 3) szkód wyrządzonych przez produkt nie posiadający ważnego atestu, certyfikatu lub aprobaty technicznej dopuszczającej go do obrotu, o ile są one wymagane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa;
- 4) roszczeń wynikających z nieterminowego dostarczenia produktu lub ukończenia dzieła;
- 5) roszczeń związanych z inwestycjami, które poczyniono w oczekiwaniu na wykonanie zobowiązania;
- 6) roszczeń związanych z przerwą w produkcji, jeżeli nie są następstwem ubezpieczonej szkody;
- 7) kosztów wymiany lub naprawy produktu lub rzeczy, której jest częścią - nawet w przypadku wyrządzenia szkody albo istnienia zagrożenia szkodą;
- 8) szkód spowodowanych przez produkt przeznaczony do używania lub zamontowania w jakichkolwiek urządzeniach latających;
- 9) roszczeń związanych bezpośrednio lub pośrednio z Nabytym Brakiem Odporności Immunologicznej (AIDS);
- 10) szkód powstałych wskutek jawnej wady produktu, na którą Ubezpieczony przy wprowadzeniu do obrotu zwrócił uwagę;
- 11) szkód powstałych w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego;
- 12) szkód wyrządzonych przez produkt zawierający krew, osocze lub substancje krwio pochodne pochodzenia ludzkiego.

4. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następujące kategorie produktów:

- 1) materiały wybuchowe lub fajerwerki;
- 2) ciekłe oraz lotne (gazowe) produkty uzyskane z przetwórstwa ropy naftowej;
- 3) leki lub farmaceutyki;
- 4) chemikalia;
- 5) prefabrykaty elementów betonowych dla celów budowlanych;
- 6) sprzęt do przeprowadzania kontroli elektroenergetycznych;
- 7) sprzęt medyczny;
- 8) tytoni i wyroby tytoniowe;
- 9) samochody i motocykle;
- 10) części do samochodów i motocykli oraz części użyte do ich konstrukcji;
- 11) samoloty i części do samolotów;
- 12) artykuły spożywcze mrożone;
- 13) zabawki dla dzieci do lat 3.

5. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

6. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 47. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA ZA SZKODY W MIENIU POWIERZONYM

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 5, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpie-

zonego za szkody powstałe w związku z uszkodzeniem, zniszczeniem lub utratą mienia będącego bezpośrednim przedmiotem prowadzonej przez Ubezpieczonego działalności lub przez niego w tej działalności wykorzystywanym.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody:

1) w mieniu osób trzecich, które Ubezpieczony bierze w posiadanie z zamiarem jego używania lub obróbki;

2) powstałe w mieniu osób trzecich w wyniku prac przeprowadzonych na nim lub przy jego pomocy przez Ubezpieczonego lub w wyniku zaniechania przeprowadzenia powyższych prac.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

1) szkód w mieniu, które Ubezpieczony bierze w komis lub w posiadanie w celu przechowania, przewozu, jak również które wydzierżawił, wynajął lub posiada na podstawie innej podobnej umowy;

2) szkód w pojazdach mechanicznych, statkach powietrznych, statkach wodnych, ich częściach lub wyposażeniu.

4. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

5. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 48. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA ZA SZKODY WYRZĄDZONE PRZEZ POJAZDY NIEPODLEGAJĄCE OBOWIĄZKOWI REJESTRACJI

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 6, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody wynikające z posiadania lub używania pojazdów niepodlegających obowiązkowi rejestracji.

2. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4 oraz § 42, nie obejmuje:

1) szkód powstałych w związku z ruchem pojazdów po drodze publicznej;

2) szkód wyrządzonych poza miejscem prowadzenia działalności gospodarczej;

3) szkód wyrządzonych przez maszyny budowlane lub maszyny rolnicze;

4) szkód wyrządzonych przez pojazdy, jeżeli kierowały nimi osoby nie posiadające stosownych wymaganych przepisami prawa uprawnień.

3. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

4. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 49. ODPOWIEDZIALNOŚĆ CYWILNA ZA SZKODY POWSTAŁE W ZWIĄZKU Z PROWADZENIEM APTEK

1. Jeżeli umówiono się, że zakres ochrony ubezpieczeniowej obejmuje odpowiedzialność cywilną za szkody, o których mowa w § 42 ust. 2 pkt 9, ubezpieczenie obejmuje odpowiedzialność cywilną Ubezpieczonego za szkody powstałe w związku z prowadzeniem aptek w zakresie związanym z prowadzeniem działalności zawodowej aptekarza lub farmaceuty.

2. Ochrona ubezpieczeniowa w zakresie odpowiedzialności cywilnej za produkt ograniczona jest wyłącznie do szkód wynikających z przygotowania leków recepturowych lub wynikających z pomyłkowego wydania leku niewłaściwego bądź przeterminowanego.

3. W powyższym zakresie włącza się do zakresu ochrony ubezpieczeniowej odpowiedzialność cywilną za produkt.

4. Zakres ochrony ubezpieczeniowej poza wyłączeniami, o których mowa w § 4, § 42 oraz § 46 ust. 3, nie obejmuje:

1) szkód wynikających ze świadomego naruszenia przez Ubezpieczonego przepisów prawa;

2) szkód wynikających z działania wykraczającego poza kompetencje Ubezpieczonego;

3) szkód powstałych wskutek zastosowania surowców lub materiałów szkodliwych lub niedopuszczalnych do stosowania, o właściwościach których Ubezpieczony wiedział lub wiedzieć powinien;

4) szkód wynikających z niezabezpieczenia lub nienależytego zabezpieczenia substancji chemicznych, biologicznych lub radioaktywnych zgodnie z obowiązującymi normami;

5) szkód wyrządzonych przez osoby nie posiadające uprawnień do wykonywania zawodu.

5. Zakres ochrony ubezpieczeniowej ograniczony jest zakresem odpowiedzialności osoby zobowiązanej do naprawienia szkody określonej przepisami prawa.

6. PZM potrąca z kwoty należnego odszkodowania za szkodę rzeczową franszyzę redukcyjną w wysokości 200 zł lub inną kwotę określoną w umowie ubezpieczenia.

§ 50. SUMA GWARANCYJNA

Suma gwarancyjna stanowi wielokrotność 100.000 zł i jednocześnie nie może być niższa niż 100.000 zł oraz wyższa niż 1.000.000 zł w odniesieniu do jednego i wszystkich zdarzeń szkodowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia (ulega redukcji o kwotę wypłaconego odszkodowania).

§ 51. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

Górną granicę odpowiedzialności PZM z tytułu odpowiedzialności cywilnej Ubezpieczonego, w granicach sumy gwarancyjnej, stanowi kwota:

1) w przypadku odpowiedzialności cywilnej kontraktowej - nie więcej niż 100% sumy gwarancyjnej;

2) w przypadku odpowiedzialności cywilnej najemcy - nie więcej niż 100% sumy gwarancyjnej;

3) w przypadku odpowiedzialności cywilnej pracodawcy za wypadki przy pracy - nie więcej niż 50% sumy gwarancyjnej;

4) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za produkt - nie więcej niż 100% sumy gwarancyjnej;

5) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za mienie powierzone - nie więcej niż 50% sumy gwarancyjnej;

6) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za szkody wyrządzone przez pojazdy niepodlegające obowiązkowi rejestracji - nie więcej niż 30% sumy gwarancyjnej;

7) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za szkody w środkach transportu podczas załadunku, wyładunku lub przelażenia - nie więcej niż 30% sumy gwarancyjnej;

8) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w wyniku zalania, wylania cieczy z systemów wodnych lub technologicznych, a także wskutek cofnięcia się cieczy w systemach kanalizacyjnych - nie

więcej niż 50% sumy gwarancyjnej;

9) w przypadku odpowiedzialności cywilnej za szkody powstałe w związku z prowadzeniem aptek - nie więcej niż 10% sumy gwarancyjnej.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

§ 52. OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO / UBEZPIECZONEGO

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZM zgodne z prawdą i jego najlepszą wiedzą wszystkie znane sobie okoliczności dotyczące przedmiotu ubezpieczenia, o które PZM zapytywał w formularzu lub innych pismach przed zawarciem umowy. Jeżeli Ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.

2. W czasie trwania umowy Ubezpieczający zobowiązany jest do pisemnego zawiadamiania PZM o wszelkich zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1, po otrzymaniu o nich wiadomości.

3. PZM nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

4. Jeżeli umowę zawarto na cudzy rachunek obowiązki określone w ust. 1–3 spoczywają także na Ubezpieczonym, chyba że nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

5. Ponadto w czasie trwania umowy Ubezpieczający, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, jest zobowiązany do:

1) przestrzegania wszelkich przepisów dotyczących przedmiotu ubezpieczenia, a w szczególności przepisów ochrony przeciwpożarowej, przepisów Państwowej Inspekcji Pracy, przepisów o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz zaleceń producenta w zakresie montażu, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania maszyn i urządzeń objętych umową, jak również wykonywania dozoru technicznego nad ubezpieczonym mieniem;

2) przestrzegania uzgodnionych z PZM zaleceń dodatkowych oraz terminów ich realizacji, które były warunkiem zawarcia lub kontynuacji umowy - w szczególności usunięcia zagrożeń będących przyczyną powstałej w okresie wcześniejszym szkody;

3) zapewnienia prawidłowego utrzymania, konserwacji i eksploatacji przedmiotu ubezpieczenia;

4) prowadzenia ewidencji ubezpieczonego mienia zgodnie z obowiązującymi przepisami w sposób umożliwiający w razie powstania szkody na odtworzenie wartości mienia; dowody ewidencji dotyczące ubezpieczonego mienia powinny być zabezpieczone w skuteczny sposób przed zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą;

5) umożliwienia dostępu do przedmiotu ubezpieczenia osobie upoważnionej przez PZM w celu dokonania oceny ryzyka.

6. W przypadku zajścia wypadku objętego umową Ubezpieczający, a także Ubezpieczony jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, jest zobowiązany do:

1) użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;

2) niezwłocznego powiadomienia Policji o wypadku, o ile zaistniały okoliczności wymagające podjęcia czynności dochodzeniowych;

3) niezwłocznego powiadomienia o wypadku PZM, nie później jednak niż w ciągu 3 dni roboczych od daty wypadku lub uzyskania o nim informacji;

4) niezwłocznego powiadomienia PZM, jeżeli poszkodowany w związku ze zdarzeniem objętym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej dochodzi swoich roszczeń wobec Ubezpieczonego lub jeżeli wobec Ubezpieczonego wszczęte zostało postępowanie przygotowawcze;

5) niedokonywania, ani nie dopuszczenia do dokonania żadnych zmian w przedmiocie ubezpieczenia przed przeprowadzeniem oględzin przez osobę upoważnioną przez PZM, chyba że:

a) zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia po szkodzie albo zmniejszenia jej rozmiaru,

b) oględziny nie zostały dokonane w czasie 5 dni roboczych od daty powiadomienia o szkodzie;

6) umożliwienia dostępu do przedmiotu ubezpieczenia osobie upoważnionej przez PZM w celu przeprowadzenia likwidacji szkody;

7) przedłożenia PZM rachunku poniesionych strat oraz umożliwienia PZM dokonania wszelkich ustaleń dotyczących przyczyny i rozmiaru szkody, jak również udostępnienia dokumentacji księgowej i innych dowodów niezbędnych do ustalenia okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień.

7. PZM uprawniony jest do zmniejszenia odpowiednio wysokości odszkodowania, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zawiadomił PZM o zajściu wypadku w terminie określonym w ust. 6 pkt 3, o ile naruszenie tego obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZM ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

8. PZM wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, pomimo ciężącego na nim obowiązku nie zastosował środków określonych w ust. 6 pkt 1, a szkoda powstała wskutek niewykonania powyższego obowiązku.

§ 53. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wszelkie dokumenty dotyczące zaistniałej szkody przedłożone przez Ubezpieczającego lub Ubezpieczonego podlegają weryfikacji przez PZM.

2. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania nie uwzględnia się:

1) wartości kolekcjonerskiej, naukowej, zabytkowej, pamiątkowej, numizmatycznej oraz osobistych upodobań;

2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub innych materiałów niezbędnych dla przywrócenia stanu istniejącego przed powstaniem szkody;

3) kosztów poniesionych na odkażenie pozostałości po szkodzie, usunięcia zanieczyszczeń gleby, wody, powietrza lub rekultywacji gruntów;

4) podatku od towarów i usług (VAT) podlegającego odliczeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami, chyba że umówiono się inaczej;

5) kosztów naprawy przewyższających cenę zakupu lub koszty wytworzenia.

3. Jeżeli po wypłacie odszkodowania Ubezpieczony odzyskał utracone przedmioty, PZM może zażądać od Ubezpieczonego zwrotu wypłaconego za te przedmioty odszkodowania albo przeniesienia praw do tych przedmiotów na PZM.

4. Wysokość odszkodowania pomniejsza się o procent udzielonej zniżki za zastosowanie dodatkowych zabezpieczeń, jeżeli z powodu niewłaściwej ich eksploatacji nie zadziałały one w momencie zajścia zdarzenia, które spowodowało szkodę lub o procent udzielonej zniżki za przebieg ubezpieczenia, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony podał przy zawarciu umowy niezgodne z prawdą dane dotyczące dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia.

5. PZM pomniejsza wysokość odszkodowania o kwotę franszyzy redukcyjnej ustalonej dla danego rodzaju ubezpieczenia.

6. Franszyza redukcyjna może zostać na wniosek Ubezpieczającego podwyższona dwukrotnie z zastosowaniem zniżki składki; wówczas wszystkie franszyzy redukcyjne zostają podwojone. Postanowienie to nie dotyczy franszyzy redukcyjnej ustalonej w § 36 ust. 6 pkt 1 oraz franszyzy redukcyjnej dla mienia pracowniczego.

7. Po opłaceniu przez Ubezpieczającego dodatkowej składki do umowy ubezpieczenia zamiast franszyzy redukcyjnej może mieć zastosowanie franszyza integralna. Postanowienie to nie dotyczy franszyzy redukcyjnej ustalonej w § 36 ust. 6 pkt 1.

8. W przypadku ustalenia płatności składki w ratach, PZM może potrącić z wypłacanego odszkodowania kwotę niezapłaconej, wymagalnej raty składki.

§ 54. WYPŁATA ODSZKODOWANIA

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową PZM wszczyna właściwe postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania (świadczenia) oraz w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, powiadamia Ubezpieczającego i Ubezpieczonego o tym fakcie, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem.

2. Ponadto w tym terminie PZM pisemnie lub w inny uzgodniony sposób informuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZM lub wysokości odszkodowania (świadczenia), jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.

3. PZM ma obowiązek udostępnić osobom, o których mowa w ust. 2, informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności PZM lub wysokości odszkodowania (świadczenia).

4. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZM udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZM.

5. PZM wypłaca odszkodowanie (świadczenie) na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku dokonania własnych ustaleń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.

6. PZM obowiązany jest wypłacić odszkodowanie (świadczenie) w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

7. Jeżeli wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZM albo wysokości odszkodowania (świadczenia) nie jest możliwe, odszkodowanie (świadczenie) wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporna część odszkodowania (świadczenia) zostanie wypłacona w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.

8. W razie braku podstaw do wypłaty odszkodowania (świadczenia) w całości lub w części, PZM poinformuje o tym pisemnie Ubezpieczającego w terminach określonych w ust. 6 bądź 7, podając okoliczności

faktyczne i podstawę prawną odmowy wypłaty odszkodowania (świadczenia) w całości lub w części oraz pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

§ 55. ROSZCZENIA REGRESOWE

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez PZM roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na PZM do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli wypłacone odszkodowanie pokrywa tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia roszczeń przed PZM.

2. Nie przechodzą na PZM roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.

3. Zasady wynikające z ustępów poprzedzających stosuje się odpowiednio w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek.

4. Jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony skutecznie zrzekł się roszczenia odszkodowawczego w stosunku do sprawcy szkody w całości lub w części, PZM może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub w części. Natomiast, jeżeli fakt ten ujawniony zostanie już po wypłaceniu odszkodowania, PZM może żądać zwrotu całości lub części odszkodowania.

5. Ubezpieczający i Ubezpieczony zobowiązani są do udzielenia PZM wszelkich informacji, dostarczenia dokumentów oraz umożliwienia prowadzenia czynności niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.

§ 56. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia składane przez strony w związku z umową powinny być dokonywane na piśmie za pokwitowaniem przyjęcia lub wysłane listem poleconym. Strony zobowiązują się informować wzajemnie o zmianie ich siedziby (adresu).

2. Jeżeli strona zmieniła siedzibę (adres) i nie powiadomiła o tym drugiej strony przyjmuje się, że obowiązek zawiadomienia lub oświadczenia został wypełniony przez wysłanie pisma pod ostatni znany stronie adres. W takim wypadku strony uznają, że pismo wywiera skutki prawne po upływie 14 dni od daty jego wysłania, choćby nie dotarło do adresata.

3. Pisemne zawiadomienie o szkodzie Ubezpieczający może złożyć w każdej jednostce terenowej PZM.

4. W przypadku jakichkolwiek skarg lub zażaleń zgłaszanych przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, można je zgłosić do Rzecznika Ubezpieczonych lub za pośrednictwem właściwej jednostki terenowej PZM do właściwej jednostki organizacyjnej centrali PZM, którą wskazuje jednostka terenowa, celem ich rozpatrzenia.

5. Właściwa jednostka organizacyjna centrali PZM jest zobowiązana w ciągu 30 dni od chwili otrzymania skargi lub zażalenia zająć stanowisko w niniejszej sprawie.

6. Powództwo o roszczenia wynikające z umów ubezpieczenia zawartych na podstawie OWU można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

7. PZM zastrzega sobie prawo do żądania zwrotu faktycznie poniesionych kosztów związanych z dochodzeniem należności wynikających z umowy ubezpieczenia.

---

8. W sprawach nie uregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz innych stosownych aktów prawnych.

9. OWU zostały zatwierdzone przez Zarząd PZM TU S.A. uchwałą z dnia 11 lipca 2007 roku i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 12 lipca 2007 roku.

Krystyna Biesiadecka
Prezes Zarządu

Klaus Eberhart
Członek Zarządu